

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

MAREC 2023

letnik 72, številka 3

4

POGOVOR Z IVANKO COLIJA

Naši ljudje so zares veliko prestali

11

FOTOTEKA

Proslava ob 70-letnici škofa Rožmana

13

RAFAELOVA DRUŽBA

Od zvezd do štokljininega gnezda

Praznovanje in srečevanje v Stuttgartu

Benjamin in Štefan bereta prošnje pri sveti maši.

Gospa Anica in ministrant Tomaž

Karolina in gospa Danijela v Slovenskem domu

Gospe Karolina in Jožica

Gospe Zinka in Vida

Mladi pri sveti maši v Stuttgartu

Naš prostor za srečanje je v Slovenskem domu.

Na mladih svet stoji.

Prekmurci in Štajerci na istem mestu

NAŠA LUČ

Glasiló Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@web.de • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih • Revijo podpira vladni Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

CENA IZVODA: 2,70 EUR • CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 29,70 EUR • CELOLETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 40,59 EUR • Švica 53,90 CHF • Velika Britanija 34,54 GBP • Avstralija 55,66 AUD • Kanada 54,45 CAD • ZDA 53,35 USD. V ceno je vštét 5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 45,43 EUR • CELOLETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP • CELOLETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Münchna): Evropska zveza 35 EUR, plus poštnina • PLAČILO NAROČNINE: Naročniki v Sloveniji ter prejemniki po pošti v Sloveniji, na transakcijski račun pri NLB dd.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56 0201 4001 5204 714, SWIFT LJBASI2X • Naročniki, ki prejemajo revijo s slov. misije, plačajo župniku. • Naročniki po Evropi in svetu (pošiljke iz Münchna) nakažejo na račun: J. Pucelj - KirStift, BIB Essen eG, IBAN: DE96 3606 0295 0020 9400 26, BIC (Swift): GENODED1BBE, namen: za Našo luč.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Naslovnica: Kljeklarica, foto: Aleksander Čufar • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diaconov in pastoralnih sodelavcev v Evropi
Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR Z IVANKO COLIJA Naši ljudje so zares veliko prestali	4
JEZIKOVNI KOTIČEK Poštar	8
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM Premisleki, Novice Slovenija v samoironiji	9 10
FOTOTEKA RAFAELOVE DRUŽBE Proslava ob 70-letnici škofa dr. Gregorija Rožmana	11
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI Podoba sv. Jakoba v svetu umetnosti	12
RAFAELOVA DRUŽBA Od zvezd do štorkljinega gnezda	13
ŽUPNIJE	14
ZGODBA	23
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Post naš vsakdanji

Leto dni je že vojna pred vrati Evrope. Dejansko v njej. Naš kontinent ima dolgo izkušnjo s tem obsednim stanjem. Zgodovina je neizčrpna pripoved o samozagledanosti narodov in njih voditeljev vseh časov. Danes nismo brez te okužbe. Da bi se ničesar ne naučili iz zgodovine, je sprenevedanje. Zavest o teh izkušnjah pa je pogosto odrinjena. Egoizem in interesi prevladajo pred obrambo miru. Naš svet se vrti med užitekarskimi publicami trgovcev z lahkovernostjo ljudi, ki se poigravajo s človekovim dostojanstvom in svobodo.

Izvir dobrine miru ni v svetu okrog nas, ampak je v notranjosti človeka, v sedišču našega srca in duha. In kdor hoče stopiti na trden podstavek sam zase, si ga more pridobiti v boju za očiščenje svoje »notranje posode« od egoizma in zunanega balasta. Zvodnikov ne manjka. Samo še tole potrebuješ, pa boš srečen. Trgovina z našimi željami nudi ceneno pot do sreče, ki je prevara. Ne rodi sadu, le ob čast in denar smo v teh »španovijah«.

Kdor resno išče svojo suverenost, mora iskati notranjo osvoboditev in doseči pokončnost na temeljih resnice. Odločitev je osebna in osebno zavezujoča. Pot k osvoboditvi je vztrajanje na ozki poti. Dobrih sadov ni brez prenove mišljenja in čutenja. V tem potrebuje človek pomoč, ker je sam preslaboten. Potrebuje jasen nauk in avtoriteto, ki stoji za njim. Pa tudi usmiljenje in odpuščanje, ne obsodbo, ampak oporo v slabosti. Je kje kdo, ki to ponuja?

Kristjani se zanašamo na Božje razodetje in ljubezen. Deset Božjih zapovedi in Jezusovi blagri odpirajo prostor za osebno napredovanje in rast v smeri trdne in samozavestne osebnosti. Začenja se rast v krepostih. To so dobre navade, ki si jih pridobimo v vztrajnim delom za notranjo prenovo v resnicoljubnosti. Opuščamo razvade in neiskrenosti do samega sebe in bližnjih. Naučimo se počasi življenja brez blefiranja. Postajamo sproščeni, strah se umakne in ničesar nas ne more več presenetiti, ničesar nas ne spravi v obup. Prosti smo. Za to svobodo nas je oprostil Kristus, ki nam je dal nauk in zgled, kaj pomeni zaživeti popolnoma v Bogu. Duh Božji nas tega uči in krepi naš pogum.

To je post, smer v zmago slavje velike noči.

Pot duhovnega razvoja je trda in naporna. Kdor bi jo rad dosegel na hitro, bo kmalu v zadregi. Vztrajnost v malih korakih je priporočena modrost. Tudi ko gre včasih za nekaj korakov nazaj, da bi dosegli pol koraka naprej, je vendar to pot napredka. Do zadnjega dneva našega življenja je čas hrepenenja po sreči in prostosti in vsak dan v naporu svojega dela in življenja se učimo živeti z Bogom.

Vsi se bojmo vojne, ogibajmo pa se tudi prestrašenosti, ki nas ujame v svoje kremplje, ko pozabimo, da je Bog gospodar zgodovine in našega časa in edini Rešenik zame, zate, za ves svet. On pomirja osebne boje in ustavlja vojne sveta.

Janez Pucelj

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
M +44 736 53 53 900 (Nataša Močnik)
http://www.skm-london.org.uk
e-naslov: info@skm-london.org.uk

AVSTRIJA
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
M (*43) (0)660-657-94-33
duhovnik: Matija Tratnjek
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik: dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISEN
Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISEN
T/F (*32) 089. 7622 01
župnik: Gregor Semrl
e-naslov: semrl.gregor@gmail.com

FRANCIJA
DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES
SLOVÈNES DE FRANCE
Moulin de Thicourt, 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mljn (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Cukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Šentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernej@rc.k.si

ITALIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F. 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA
KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA
SLOVENCEV PO SVETU
govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 München
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
e-naslov: jpuceelj@msn.com
jpuceelj@web.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN
Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
M (*49) 175.2462 425
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: izidor.pecovnik@erzbistumberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
ne obstaja več.
Vse informacije dobite pri koordinacijski službi
in http://www.slomissija-essen.de/

SLOWENISCHE KATH. SEELSORGE – LIMBURG
Hühnerweg 25, 60599 FRANKFURT
T (*49) 0178 9755991;
duhovnik: p. Andrej (Andrzej) Koch
e-naslov: koch.andrzej@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
ne obstaja več.
Vse informacije dobite pri koordinacijski službi
(glej zgoraj).

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART
Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com
župnik v pokojju: Martin Retej
e-naslov: reteljmartin@gmail.com
M 0049 173 4772 422

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
www.skgmuc.com
e-naslov: slovenischsprachige-gemeinde.muenchen@
ebmuc.de
župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpuceelj@msn.com
jpuceelj@web.de
župnik v pokojju: Marjan Bečan
diakon Ralph Prausmüller
e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lojze.letonja@gmail.com

ŠVEDSKA
SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
M (+46) (0)708 278757
T (+46) (0)31 7115421
župnik: Zvonko Podvinski
e-naslov: zvone@telia.com;
zvone.podvinski@rc.k.si

ŠVICA-LIECHTENSTEIN
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ZÜRICH
Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomissija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Naši ljudje so zares veliko prestali

Pogovor z gospo Ivanko Colija

Mesec januar se počasi izteka. V mlinu je Nadine, ki bo popoldan ob mami, ta je odvisna od pomoči navzočih. Odpravim se na pot k naši dolgoletni znanki Ivanki, ki sem jo v mesecu decembru obiskal z našo predsednico Jožico Curk ob dopolnjenem 90. rojstnem dnevu. Obljubil sem ji, da jo pridem po praznikih ponovno obiskat in da se bova kaj pogovorila o dolgih desetletjih sodelovanja s slovensko katoliško misijo, ki sega v obdobje, ko je naše nastajajoče »rudarske kolonije« obiskoval in zanje skrbel gospod Stanko Grims. Na poti k njej sem v sosednjih vaseh opazil prve štorke na velikih gnezdih, ki posamično ali v paru stojijo pokonci kot vojaki na straži. Malo zgodaj so se vrnile ali pa letos sploh niso odletele v tople kraje. Še predno pozvonim na njenih vratih, na 39 rue Hypollite, se ozrem po vrtu, ki ga ima vsak Slovenec, dokler mu fizične moči dopuščajo, še kako pri srcu. Tokrat je zelenica zakraljevala nad nekoč gredami domačih povrtin in klasičnega preklastega fižola. Tudi tu je bilo opaziti pravo morje nizkih belih marjetic, ki so kljubovale letošnji kratkotrajni zimi in mrazu. Pomladno razpoloženje sredi koledarske zime ...

Pozvonim in že se zaslišijo upočasnjeni koraki navzdol iz prvega nadstropja ... Pozdravljeni!

Povzpela sva se v prvo nadstropje, kjer je za okroglo kuhinjsko mizo že pripravila spominske fotografije, delček njune in naše zgodovine, del skupnega življenja slovenskih izseljencev v rudniški dolini Houillères du Bassin de Lorraine.

> Kje ste se rodili?

Rodila sem se 12. oktobra 1932. leta v Merlebachu, avenue de France na cité Cuvelette. Obdani smo bili od slovenskih družin ... Pivec, Brezavšek, Terček, Zadnik, Bregar. Mama Ivanka Lamprecht je bila iz Ruš pri Mariboru, kjer je lepa romarska cerkev. Prleki so radi romali v ta kraj, posebno meseca septembra. Moj oče Franc Kosec se je rodil v Hinjah na Dolenjskem. V Merlebach je prišel že leta 1929 in se seveda zaposlil v rudniku. Mama je prišla s starši leto pozneje. Oba sta se spoznala v Merlebachu in se leta 1932 tudi poročila. Takrat je bil slovenski duhovnik Hafner. Za njim je prišel gospod Skebe, ki je ostal vse do leta 1935. Leta 1936 so se začele močne stavke. Takrat tujci niso imeli pravice stavkati. Tudi njihov zaslužek je bil prvo leto nižji od francoskih rudarjev. Gospod Skebe se je zavzemal za pravice naših rudarjev. Ker je tako prehajal za takratne razmere preveč na politično področje, so ga zaposlili, naj se vrne v domovino. Njega je nato za kar pol stoletja nasledil gospod Stanko Grims. On je bil pravi diplomat in marsikateremu rojaku je pomagal, da je prišel do kruha. Na direkciji rudnika so ga zelo spoštovali. Bil je zares dušni pastir, ki se

je močno zanimal in sledil vsakemu rojaku. Da se je lahko vozil po kolonijah, smo mu najprej kupili vespo. Ker pa je imel prometno nesrečo, smo mu nato leta 1960 kupili avtomobil, dauphine. Pri njem ni bilo tako urejenega društvenega ali misijskega življenja, kot ga pojmuje in imamo danes. On je vodil vse, tudi finančno področje je bilo v njegovih rokah. Da bi pa ustanovil kakšno središče in da bi imeli svoje prostore, za to pa se on ni čutil poklicanega.

> Kdaj sta se z Ljubom poročila?

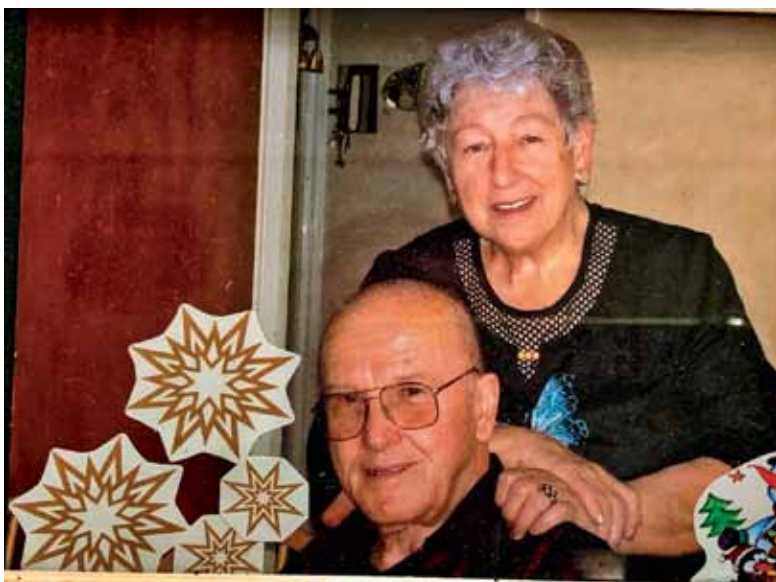
Julija 1953. leta! Milan se nama je rodil leta 1954 in Franci 1962. Milan je bil od 17. leta naprej v vojski, pri mornarici. Kar osem let je ostal pri njih. Še danes slišim Ljuba, ki mu je rekel: »Veš, sine, če greš k mornarici, ne misli, da se boš na ladji sončil, moral boš trdo delati in sprejeti strogo disciplino!«

Trideset let je ostal pri vojaki in vztrajno napredoval. Njegovi kolegi so mu večkrat rekli: »Milan, ti imaš več odličij in priznanj, kot je okraskov na božični smreki.« Ni bilo vedno enostavno, ne zanj ne za naju. Ko je bil eno leto na letalonosilki Foch, ga celo leto nisva videla. Po enem letu se je vrnil, imel

dva meseca počitnic in šel nato za dve leti na Tahiti-Papete. Podmorski atomski poizkusi, marsikdo je umrl za »pljučnico«. Še danes me zmrazi, ko se spomnim. Po dveh letih se je vrnil in bil v pristanišču l'Orient, kjer je spremljal podmornice. V tridesetih letih služenja je bil 15 let v stalni odsotnosti in tako se mu sedaj šteje 45 let pokojnine. Spomnim se božiča, ko smo ravno bili pri skupni mizi in pozvoni telefon. Nemudoma je moral iti v Pariz, maison Alfort in nato bil napoten v Irak, kjer se je začela vojna. Od tam nam ni smel telefonirati, bili smo brez kontakta, vsak večer pa je moral poročati v Pariz na elizejski generalštab. Potem je bil v Čadu, kjer je vojaškemu ministru rešil življenje ... odlikovanje ... nato je pristal v Novi Kaledoniji, Gvajani. Njegov brat Franci pa se je zaposlil pri francoskem električnem podjetju EDF in pristal v atomski elektrarni v francoskih Ardenih. Tudi on je sedaj že upokojen. Imela sva dva sinova in nikoli nobenega doma. Sedaj sem pa po smrti moža pred šestimi leti tudi sama doma. Ljubo mi je večkrat rekel, da je res škoda, da nisva imela treh otrok. Odgovorila sem mu, da tako kot jaz vidim naše otroke, bi tudi tretji odšel po svetu. To je gotovo genetsko pogojeno, Ljubov

Devetdesetletna Ivanka Colija, rojena Kosec

Ivanka z možem Ljubom

Lojze Peterle nas je obiskal na dan, ko je Slovenija vstopila v Evropski svet.

brat je tudi vedno bil na poti. Ljubo je imel polbrata duhovnika, gospoda Smeta, ki je pred leti pel zlato mašo v Šmartnem v Tuhinju. On je bil posvečen v izseljenstvu, v Argentini in ne doma.

> Kdaj ste začeli obiskovati slovensko nedeljsko mašo?

To je bilo leta 1939. Najprej sem morala kot otrok obiskovati verouk v domači francoski župniji in se pripraviti na prvo sveto obhajilo. Spomnim se stare manjše cerkve, ki so jo pozneje porušili, v bližini današnje občine v Merlebachu. Nato smo bili za nekaj let tolerirani v glavni cerkvi v Merlebachu. Leta 1945 smo imeli takoj po vojni še zadnjo polnočnico ob svečah, kajti elektrike nam niso privoščili, od leta 1946 pa smo se redno dobivali pri redovnicah v kapeli svete Elizabete, v središču mesta Merlebach. Naši Slovenci so tudi poleg kapele zgradili veliko lurško votlino. Poleg brezjanske Matere Božje jim je bila lurška votlina velikega duhovnega pomena. Moji starši in jaz smo bili tudi v pevskem društvu Triglav, ki je bilo poleg starega društva svete Barbare močno naklonjeno naši cerkveni skupnosti. Društvo Slavček pa je bilo poleg Save nenaklonjeno. Slavček je imel korenine v nastali Jugoslaviji z vsemi opcijami in zahtevami. Pozneje sta se ti dve društvi združili v eno in je tako nastalo društvo Jadran.

> Od kdaj ste peli pri cerkvenem pevskem zboru?

Od leta 1945. Ljubo je komaj 1948. leta prišel iz avstrijskega taborišča. Doma v Sloveniji so jim vse pobrali in poslali očeta in vseh pet sinov v Avstrijo, ker noben od njih ni hotel prestopiti k partizanom. Dve leti je bil tam skupaj z našim rojakom Karlom Migličem, ki je stanoval v Stiring-Wendlu in je tudi dolga leta prepeval na naši misiji. Naši ljudje so zares veliko prestali ...

> Kakšni spomini vas vežejo na božično ali velikončno praznovanje?

Za božič smo tudi v kapeli svete Elizabete imeli mašo po francoski polnočnici, to je bilo ob dveh zjutraj. Naši ljudje so prihajali iz različnih predelov in kolonij peš. Zahtevno, a lepo je bilo, ko smo se skupaj s sosedi podali na pot k maši. In tudi naslednji dan so ponovno napolnili kapelo. Nekoč so rudarji delali tudi ob sobotah, in čeprav so imeli nočno delo iz sobote na nedeljo, so vseeno prišli k maši. Ob nedeljah so se moški dobili pred cerkvijo ali na kakšni kavi ali ob kozarcu vina, seveda, ko je bilo vreme prijetno, pozimi pa smo se držali bolj doma. Poleg Slovencev je bilo vse okrog nas še veliko Poljakov. Naša preprosta stanovanja so bila

sestavljena iz ene kuhinje, ki je bila hkrati pralnica in kopalnica, in še ene sobe, kjer so vsi spali, otroci in odrasli skupaj. Jaz sem bila edinka in sem imela še malo sreče, a kaj tam, kjer so bili številnejši. Mizerija! Če je imel oče nočno delo, so morali podnevi dati mir. Ko je lepo vreme in toplo, se že da zapustiti stanovanje, a kaj, ko nastopi slabo vreme, zima? Ne, grozno! Lahko bi napisala tako debelo knjigo o našem takratnem življenju. Na Reumeaux in pozneje na rue Longue v Merlebachu so nekateri imeli srečo, saj so za številnejše družine imeli že trisobna stanovanja. Domačini so zmerjali Poljake in Slovence z izrazi »Du dreckiger Polak«. Tudi na nas so leteli taki grdi izrazi. V resnici so bili domačini bolj umazani kot mi. Še sedaj imam pred očmi njihove umazane predpasnike in smrkave otroke. Poljaki so bili zelo čedno oblečeni in še bolj čisti kot Slovenci. Pri nas je bil poudarek bolj na pijači in hrani, ki je bila za vse enaka. Pri Poljakih pa je dobil le oče, ki je delal v rudniku, močnejšo hrano in meso, ostali člani družine pa so imeli bolj skromne in preprostejše odmerke, velikokrat se je sukalo okrog krompirja ... Pri Slovencih pa je bilo bolj bogato. Obleke smo si šivali na roko, takrat ni bilo šivalnih strojev pri vsaki družini. Poljaki so imeli često povedati, da to, kar je zunaj, se vidi, kar pa je v želodcu, se ne vidi. Naš sosed Kralj je v šali znal povedati, da imajo Poljaki sredi kuhinje obešen hering, na katerega vsi le tipkajo s krompirjem ... (smeh) Ko so prišli še Dolinškovi in Plahutovi in so ga malo popili, so se ponoči naši »menihi« postavili na pločnik in začeli na vse grlo prepevati. Takrat ni bilo televizije in radijski sprejemniki so bili redki. Naši ljudje so prišli v Francijo s culo ali kovčkom, brez česarkoli. Vse je bilo potrebno postaviti na novo ... Niti stola niso prinesli s seboj.

Na rue Nicolas Colson, nekoč Kirchenstrasse, je bila trgovina s pohištvo, ki jo je imel v posesti Jud Brayer. Pri njem so kupovali kuhinjske omare, stole, mize, postelje, in to vse na posojilo. Vsak mesec so šli z beležko in denarjem, da je zmanjševal dolg. Ravno tako je bilo za živila pri prodajalni SAMER. Vse na knjižico! Dvakrat na mesec smo dobili izplačilo mesečnega zaslužka. Sredi meseca avans in glavno izplačilo ob koncu meseca. Zelo

je bilo potrebno biti varčen in previden pri nakupih. Plače takrat niso bile velike. Po letu 1936 so imeli rudarji prve počitnice. Slovenci so masovno obiskovali Slovenijo. Iz naših krajev so napolnili posebne vlake in se direktno peljali domov in nato zopet nazaj. Po letu 1936 so se dvignile tudi plače. Spomnim se očeta, ki je rekel nekega dne: »Sedaj pa se ne bom nikoli več v življenju zadolževal. Takšnega življenja mi je dovolj. Ko bomo prihranili dovolj denarja, bomo šli v nakup, prej pa ne!« Ko sem bila stara štirinajst let, sem pričela tudi že sama delati in služiti vsakdanji kruh. Nekateri delavci so ob koncu meseca, ko so dobili svoj

Slovensko pevsko društvo Triglav

denar v rudniški pisarni, ne na banki, se spustili po klancu navzdol in obiskali vse tri gostilne. Zapravili so precejšnji del svojega zaslužka, in to je bilo dodatno gorje za družine. Posebno tam, kjer so bile številne družine, kajti otroški dodatek pred drugo svetovno vojno še ni bil uveden. Da vam rečem, to je bila popolna mizerija! Ko smo si do leta 1939 nekaj skupaj spravili, smo morali zaradi prihoda in zasedbe Nemcev iti istega leta septembra za eno leto, do oktobra 1940, v izgnanstvo, v Pas-de-Calais, v mesto Liévin, tam kjer so bili tudi takrat rudniki premoga. Imeli smo prašiča, zajce, kure in kar smo pridelali na vrtu. Kaj storiti drugega, kot odpreti štalno in izpustiti prašiča in ostale živali, vzeti culo in najnujnejše ter peš hodili cel dan do nemške postaje ... Po celem mestu so se sprehajale živali, medtem ko smo se mi morali vkrcati na vlak in se izseliti za eno dolgo leto. Tisti, ki so se pripeljali s kolesom, so ga morali pustiti na postaji. Bilo je vse polno koles! Mislili smo, da smo najrevnejši, v resnici pa so bili naši Slovenci na severu še revnejši. Med tednom smo morali delati, ob nedeljah pa smo se malo obiskovali in smo se oblekli v lepša oblačila, oni pa so se oblekli v plave delavske obleke. Kar čudno so nas gledali. Tudi

Prva slika skupnosti po drugi svetovni vojni pred kapelo sv. Elizabete v Merlebachu

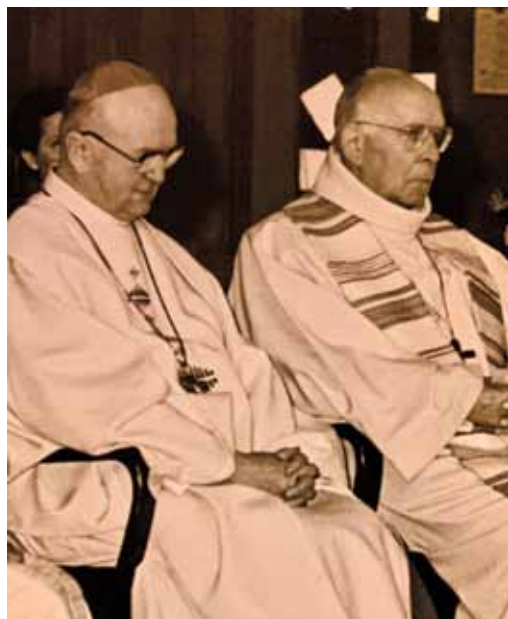
Pred cerkvijo Marijinega materinstva v Merlebachu, ki je služila Slovincem od leta 1926 do 1945.

Slovenska vstajenjska procesija sredi Merlebacha okrog leta 1930

pokrajina je ploščata, ni bilo nobenega hribčka s kakšnim gozdom ... Za obzidjem vrta pri družini, ki nas je sprejela, je bil sezidan ogromen rudniški dimnik iz rdečih opek. Pusto je bilo vse skupaj. Ko smo se pa vrnili po enem letu na svoje domove v Merlebach, smo se znašli pred izropanimi stanovanji ... Ja, naši ljudje so bili že od nekdaj pridni in iznajdljivi. Tam, kjer se danes vije avtocesta A4, so imeli naši Slovenci dolge njive. Polja so obdelovali predvsem žene in otroci, možje in očetje so spomladi z lopatami prerahljali, preštihali zemljo, sledilo je delo žena, otrok skozi vse leto. Možje so trdo delali v rudnikih. Poleg našega polja je bila Terčička, nato Brezovškova. Z malimi vozički smo iz teh oddaljenih polj skozi mesto vozili domov krompir, zelje in vse ostalo za živali in družino. Doma smo vkuhaval v kozarce in pripravljali ozimnico na veliko. O Jezus, Marija, nismo bili prav nič razvajeni!

Otroci smo bili bosí. Pri Ajdenikovih je bilo pet ali šest otrok ... tiste punce so bile uboge! Najnujnejše perilo so dobile, ko so že odrasle. To je bila dobrota inozemstva! Ob vsem tem je bilo potrebno biti pa še tiho, molk je zagrnil vse. Kot otroci smo hodili v francoske šole in kot otroci smo prevajali, ko smo šli v trgovine ali ob drugih priložnostih.

Škof Stanislav Lenič za Ljubljano in škof Paul-Joseph Schmitt za Metz na dan posvečenja 30. aprila 1983

Fantje so s štirinajstim letom zapustili šolo in šli na cribelago, ločevanje kamnin od premoga ali pa so jih takoj poslali na dno rudnika. Plačo se je dalo staršem, le nekaj žepnine jim je pripadalo.

> Na kakšen način ste bili Slovenci med seboj povezani?

Društveno življenje je že od nekdaj bilo bogato in pesem nas je med seboj močno povezovala. Spomnim se, da smo se kmalu v letih po drugi svetovni vojni peljali z avtobusom na sever in tam prepevali. Slovenci iz okolice Lensa so nam ta obisk vrnili že leta 1954 za prvi maj, ko so oni peli v Habsterdicku na romanju, popoldan pa so priredili še gledališko igro. Za tovrstno srečanje je imel zasluge duhovnik. Društva so imela dobro lastnost, hkrati pa so bila tudi vir trenj, še posebno v časih po drugi svetovni vojni in med 1957. in 1959. letom. Povzela bi Jezusove besede: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.« To kot odgovor na nekdanje grožnje in ustrahovanja.

> Kako ste se povezovali s Poljaki, slednji so bili močno navzoči tako na severu v Pas-de-Calaisu kakor tudi v Loreni?

Družine so se že med seboj pogovarjale, toda da bi hodili sistemsko na obiske, izmenjavali recepte v času, ko smo skrbeli za najnujnejše, tega ni bilo. Tudi skupnih maš nismo imeli, tako kot se občasno srečujemo med skupnostmi danes. Vse to je prišlo pozneje. Poznalo pa se je po ulicah, ko smo šli k maši, je dišalo po domači goveji juhi po celi koloniji. V juho smo zakuhali domače rezance, saj smo imeli kure doma. Pražen krompir in solata. To je bilo naše tradicionalno nedeljsko kosilo. Občasno je bil golaž, pozimi pa kislo zelje. Med tednom se ni uporabljalo veliko mesnih izdelkov.

> Kdaj so prišli prvi Slovenci v Loreno?

Prvi so prišli malo pred in po prvi svetovni vojni. Ti so večinoma satnovali na področju Falcka in Hargartna ter Creutzwalda.

> Spominjam se, ko sem bil star komaj šest let in pol, da me je mama pripravljala skupaj z gospodom Grimsom na slovensko prvo sveto obhajilo, to je bilo maja 1965. leta. V spominu imam napolnjeno kapelo rojakov, dolge vrste pred spovednico, pridigo gospoda Grimsa, ki je stal pred oltarjem in me gledal naravnost v oči. Tako sem bil »hipnotiziran«, da se še premakniti nisem upal. V ušesih pa imam še danes škripanje lesenega kora, na katerem se je trlo pevcev okrog harmonija. Ubrano in močno slovensko petje pod vodstvom dirigenta in organista Emila Šinkovca je bila takrat in tudi pozneje velika dodana vrednost te skupnosti. Katero osebo so vas na tem pevskem področju, pri katerem sta oba z možem

sodelovala kar nekaj desetletij, najbolj spremljale in seveda urile?

Gospod Dim, Lap in Emile Šinkovec so imeli največje zasluge za naše ubrano cerkveno petje. Seveda smo imeli tudi nekaj zelo lepih glasov in močnih osebnosti, kot je bila gospa Urbas ... Pevske vaje smo imeli na različnih mestih, tudi v pralnici bolnice svete Elizabete. Nazadnje smo imeli vaje na domu gospoda Stanka Grimsa, na sedežu slovenske misije. Stanoval je v rudniški hiši, ki je bila na hitro zgrajena in jo je zob časa toliko hitreje načenjaj. Sama sreča, da ste se že kot bogoslovec lotili iskanja novih prostorov, drugače naša skupnost danes ne bi bila več živa! Kam bi pa šli?

Se še spomnite, ko je gospod Grims postajal vedno bolj bolan, smo se enkrat dobili z gospodm Čretnikom, Flisom in Česnikom, ki je bil takrat še v Metz pri lazaristih in smo se skupaj usedli ter se pogovarjali o usodi naše skupnosti v tem kritičnem obdobju staranja in bolezní gospoda Stanka Grimsa? Čretnik je jasno zastavil vprašanje nam vsem: »Kaj pa sedaj?« Odgovorila sem mu, da če sedaj nismo, potem ne bo nikoli več nič. Vse se bo razkadiilo ... Sklenili smo, da bodo duhovniki hodili vsaj ob nedeljah in imeli slovensko sveto mašo. Jože Flis je velikokrat prihajal iz Pariza. Na železniško postajo v Bening sem ga šla iskat, ga peljala v Merlebach, kjer je imel mašo, po maši smo se hitro peljali k nam v Metz, kjer je bil na skupnem kosilu in nato hitro ob 14. uri na vlak. Takrat res ni prihajalo veliko ljudi k maši. Povprečno 13. Spomnim se tudi gospoda Ocvirka, ki je bil kot duhovnik na študiju v Parizu. Ko je prvič prišel, smo zapeli vstopno pesem in nato čakali, da bi pričel z mašo. Stal je pri oltarju in nas gledal. Zbali smo se, da ne bi imel kakšne zdravstvene težave ... Po maši smo ga vprašali, zakaj se toliko časa ni mogel premakniti. Odgovoril nam je, da ko je zaslíšal tako lepo petje tako daleč od domovine, je bil ves prevzet. Dvakrat je prišel z vlakom, nato je pa še tretjič prišel s športnim rdečim avtomobilom ... Stanko Gajšek je tudi prihajal na pomoč, opoldan pa je bil na kosilu pri gospe Sajovec, ki je pela skupaj s hčerkama Marlenko in Lidijo. Ta prehod je trajal dobro leto. Nato, ko ste bili že diakon, pa smo dobili v pomoč upokojenega slovenskega duhovnika iz Nemčije, gospoda Franca Felca. On vas je dve leti nadomeščal, ko ste bili kot kaplan v Forbachu. 1985. leta ste potem vi prevzeli vso oskrbo.

> Do tega trenutka je bilo potrebno ustanoviti društvo Prijateljev slovenske katoliške misije

Pevski zbor Slomšek z orkestrom na dan posvečenja 30. aprila 1983 v Freymingu

Leta 1987 je škof Metod Pirih blagoslovil orgle v slovenski kapeli sv. Jožefa.

Marca 1993 so prvič skupaj zapela slovensko himno zbora Jadran in Slomšek.

Freyning-Merlebach. Slednjega smo ustanovili v župnijski dvorani v Freyningu. Spomnim se, da ko sem omenil mojemu predstojniku Josephu Mullerju v semenišču v Metz, da nameravam ustanoviti slovensko društvo, kupiti prostore in v njih imeti tudi slovensko kapelo, je zakričal: »Kaj ti pa je?! Mi zapiramo prostore, ti jih boš pa odpiral? Popolnoma nesmiselno!« Da bi tem besedam dal še večjo težo, me je kar dva tedna ignoriral in me ni ogovoril ... Tudi vi, Ivanka, ste bili v skupini, ki je šla v Metz, poleg predsednika pevskega zbora g. Rudeža in dirigenta Emila Šinkovca, na pogovor s škofom Paul-Josephom Schmittom. Kako je potekal ta razgovor in v čem je bilo bistvo slednjega?

To je bilo leta 1982. Že na začetku srečanja nam je povedal, da imamo vsi župnijske cerkve in da bi se skupnost lahko v njih še naprej dobivala. Takrat je imel gospod Grims slovensko mašo na dvanajstih različnih krajih po Loreni. Mi smo zagovarjali, da potrebujemo centralni prostor, kjer bi se dobivali pri sveti maši, imeli pevske vaje ter društveno življenje. V bližini kapele svete Elizabete so zaradi širjenja in posodabljanja doma za ostarele čez noč porušili votlino, ki so jo naši rojaki sezidali. Na vrsti je bilo po načrtih občine tudi rušenje kapele, vendar so se tudi domačini uprli.

Čutili smo potrebo po druženju, to je Emile še posebno poudarjal škofu. Pri tem pogovoru nismo dobili nobenega konkretnega odgovora ... Pri vašem duhovniškem posvečenju je bil tudi navzoč ob posvečevalcu škofu Leniču v Freyningu 30. aprila 1983. Drugače je bil dober škof!

Ljubo Colija je vodil prostovoljne akcije dela pri obnovi misije.

Se še spomnite, ko smo vam za novo mašo v Merlebachu prvega maja kot zaključno pesem zapeli: »Mati Marija na tuje je šla, vsem izseljencem podobna bila, daleč od doma upajoč, Mati Marija, bodi nam v pomoč?«

Škof Paul-Joseph Schmitt me je čez nekaj dni poklical na pogovor. Predlagal mi je, da bi v mestu Hombourg-Haut imeli v najemu škofijsko zgradbo poleg cerkve. Kraj je bil privlačen, nekoč so škofje imeli tu letno rezidenco; toda tega nisem sprejel rekoč, da hočem dobiti zgradbo v Merlebachu. Dve leti kaplanovanja v Forbachu se je iztekalo, ko je škof napovedal obisk v župnišču Forbach. Delovno kosilo. Sredi kosila mi pove, da mi bo še za tri leta podaljšal kaplanovanje v Forbachu. »Gospod škof, dogovorili smo se za dve leti, da odslužim študij v semenišču v Metz, ki mi ga je plačala škofija Metz ...« »Jaz sem škof ...« »Imam še drugega škofa v Ljubljani,« sem mu predrzno odgovoril. »Če je pa tako, bom misijo ukinil in tebe pošljem nazaj v Slovenijo.« Nismo še končali s kosilom, sklenil sem, da igram na vse ali nič, gre za biti ali ne biti. Vstal sem od mize, se na hitro površno poslovil od omizja in se peljal v Merlebach. Kaj pa sedaj, ali bo škof vztrajal pri svoji odločitvi? V kapeli na odru je stal gospod Miglič, legendarna milina in dobrota. Na črno, brez mestnega dovoljenja smo dozidavali del Marijine kapele. Vsi smo bili arhitekti in vsi zidarji ... Nenadoma se na pločniku ustavi črni peugeot. Iz njega izstopi škof in nato njegov šofer. Škof je bil videti bolj umirjenega obraza. Reče mi: »Pridi, petit frère, mali bratec. Pozabi, pozabi, kar sem ti rekel ...« Stisnil me je k sebi: »Pokaži mi prostor bodoče kapele ...« Oglelal si je vse prašne prostore in napol dodelano kapelo brezjanske Matere Božje. Z modrimi očmi in z višine preko 1,90 metra me je naravnost predrl s pogledom. Ustnice so zarisale prisrčen nasmeh. »Dal ti bom dovoljenje, da imate svojo, slovensko kapelo ... Kako pa s financami?« Mislim sem si, da ima msgr. Stanko Grims kaj na

Pročelje slovenske katoliške misije v Merlebachu danes

bančnem računu. Vedno mi je govoril, da mi bo pomagal ... Toda izkazalo se je, da ne finančno. Isti škof je v znamenje hvaležnosti za vse dobro, ki ga je storil moj predhodnik, predlagal, da nam daruje sto tisoč frankov, sto tisoč pa brezobrestno posodi. V petih letih prostovoljnega dela smo obnovili stavbo, ki ima v treh nadstropjih preko 600 kvadratnih metrov. V petih letih smo povrnili dolg škofiji. Mož naše Ivanke, Ljubo Colija, je tolikokrat prišel z nočnega dela in ostal v Merlebachu in nadaljeval s prostovoljnim delom. Čez nekaj mesecev po nakupu stavbe je bil upokojen. Cele tedne in mesece je preстал v delu za skupni dom. Bil je tudi prvi predsednik društva prijateljev slovenske katoliške misije. V najtežjih časih je dal zares vse od sebe. Njegov sin Franci je prostovoljno zamenjal vso električno instalaci-

Popoldan po celodnevem srečanju v Merlebachu leta 1985.

jo. Hvala, Ljubo, za požrtvovalno delo, leta 2017 smo te izročili v naročje večnega Plačnika. Hvala ženi Ivanki za dolga desetletja skupne molitve in petja, igranja na harmoniko (Ljubo na klarnet), vrtenja kuhalnice ob skupnih celodnevih srečanjih.

Tako kot so počasi ugašale rudarske svetilke na čeladah, se počasi zaključujejo zgodbe živih odprtih knjig življenja žena, mož in otrok nekdanjih rudarjev. Mesta so bila bogato posejana s slovenskim življem. V mozaik vstalega Kristusa naše slovenske kapele smo že leta 2004 v grob, iz katerega vstaja Zveličar, vgradili zadnje večje kose črnega premoga, ki jih je iz osrčja zemlje iztrgala in prinesla slovenska rudarska roka. Črni premog je postal beli kruh, vsakdanji kruh in Kruh življenja. Pesem ostaja molitev in molitev postaja pesem ob porokah, pogrebih ... mešanih zakonih. Kako je pri vas lepo, nam tolikokrat ponavljajo Francozi, ki ne razumejo našega jezika. Melodija pesmi odmeva s sten večne govorice kamnov, mozaikov in se preko srečanj že štirideset let vgrajuje v srca domačega in tujega človeka ... na rue du 5 décembre v Merlebachu.

Poštar

1. Kaj je na sliki?

AMKNAZ

AZNIGLEDRCA

SOČAPIS

LNKRANABI

PMOIS

ETAKP

ŠTAPO

OLKO

2. Ustrezno dopolni besedilo, ki opisuje delo poštarja.

- a) Delo _____ se začne okrog 6. ure zjutraj, ko tovornjak pripelje _____, ki je bila dan prej oddana na poštne okence ali _____ po Sloveniji.
- b) Pismonoše najprej razdelijo _____ s pošto, nato razvrščajo pisma po _____ z imeni ulic, pripravljajo priporočene pošiljke, zlagajo reklamne _____ ...
- c) Potem se poštarji odpravijo na _____. Pri delu si lahko pomagajo s _____ ali z motorjem, nekateri pošto raznašajo kar peš s posebnim _____. Delo poštarja je zelo razgibano.

pošto
poštne nabiralnikih
poštarja

letake
vreče
predalčnik

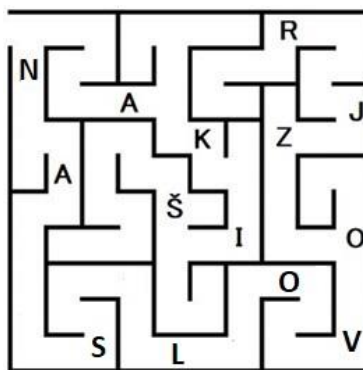
kolesom
vozičkom
teren

3. Preberi zanimivosti o pošti in v besedilo vstavi manjkajoče glagole.

izumil pojavnica	praznujemo ustanovljena	se nahaja služboval

- a) Svetovni dan pošte, ki ga _____ 9. oktobra, je posvečen ustanovitvi Svetovne poštne zveze.
- b) Prva pošta je bila _____ v Benetkah leta 1305.
- c) Poštno znamko je _____ Slovenec Lovrenc Košir, ki je _____ kot poštni uradnik na Dunaju.
- d) Beseda »POST« se je v pomenu poštne postaje prvič _____ v 13. stoletju.
- e) Poštne urade najdemo tudi pod zemljo. Najstarejši _____ v Postojnski jami, in to že od leta 1901!

4. Pomagaj poštarju najti pot do nabiralnika. Črke na poti ti povejo, kaj moraš napisati na pismo, da bo prišlo do prave osebe.

REŠITEV: _____

6. Ali poznaš besede?

Kako se imenuje naprava za shranjevanje, samostojno prevzemanje in oddajanje poštne pakete?

- a) paketnik
b) paketomat
c) paketek

Kako se imenuje storitev, ki omogoča prenos pošiljk po Sloveniji v istem dnevu?

- a) 1 2 3 pošta
b) ekspres pošta
c) hitra pošta

Kako se imenuje golob, ki se uporablja za prenašanje sporočil?

- a) golob poštar
b) golob pismar
c) e-golob

Kako se imenuje številka posamezne pošte, s katero je določen njen geografski položaj?

- a) poštarica
b) registrska številka
c) poštna številka

Kako se imenuje škofovsko pismo, poslanica vernikom?

- a) pastirsko pismo
b) poslovno pismo
c) cerkveno pismo

Kaj pomeni, če nekdo reče, da si se obrnil na pravi naslov?

- a) Da si pravilno napisal naslov na pošiljko.
b) Da boš dobil pomoč, za katero prosiš.
c) Da moraš iti na pošto.

REŠITVE:

- Znamka, razglednica, časopis, nabiralnik, pismo, pošta, paket, kolo
- a) Delo poštarja se začne okrog 6. ure zjutraj, ko tovornjak pripelje pošto, ki je bila dan prej oddana na poštne okence ali poštne nabiralnikih po Sloveniji.
b) Pismonoše najprej razdelijo vreče s pošto, nato razvrščajo pisma po predalčnikih z imeni ulic, pripravljajo priporočene pošiljke, zlagajo reklamne letake ...
c) Potem se poštarji odpravijo na teren. Pri delu si lahko pomagajo s kolesom ali z motorjem, nekateri pošto raznašajo kar peš s posebnim vozičkom. Delo poštarja je zelo razgibano.
- a) praznujemo, b) ustanovljena, c) izumil, služboval, d) pojavnica, e) se nahaja
- NASLOV
- b, c, a, c, a, b

Igra za učenje jezika: POSTAVI VPRAŠANJE

Učence razdelimo v 2 skupini. Vsaka skupina dobi svoj kartonček z napisanimi odgovori. Sledi sestavljanje vprašanj, na katera mora druga skupina odgovoriti tako, da bodo odgovori prav besede s kartončkov.

Primeri: Na kartončku je beseda POŠTAR. Vprašanje je npr. lahko tako: »Kdo je tisti, ki vsako jutro nekaj vrže v poštni nabiralnik?« Odgovor: »Poštar.«

Premisleki

Ekonomist dr. Matej Lahovnik v Slovenskih novicah o pokojninah

Množični protest upokojenecv sredi Ljubljane v času rekordne inflacije in rekordnega zadolževanja ni presenečenje. Pokojnina za polno delovno dobo je pod pragom revščine, draginja pa vse višja – in kaj potem še preostane drugega upokojencem kot protest?

Upokojenci so sicer z novembrsko in decembrsko pokojnino prejeli 4,5-odstotni druginjski dodatek, ampak januarja tega dodatka ni bilo več. Februarja se bodo sicer pokojnine redno povišale za okrog 5 odstotkov, izveden pa bo tudi poračun za januar, kar bo razmere ublažilo, ne pa tudi rešilo. Pokojnine se bodo namreč uskladile le za polovico lanske inflacije.

Ob vse večji draginji je realna vrednost pokojnin vse bolj na udaru visoke inflacije. Vlada sicer na podlagi naročenega popisa živil pri trgovcih ugotavlja, da naj bi se košarica živil cenila, kar pa je zavajajoče. Statistični urad bolj verodostojno ugotavlja, da so bile cene konec leta v primerjavi z enakim obdobjem lani v povprečju višje za 10,3 odstotka, povprečna medletna inflacija pa je znašala 8,8 odstotka. V januarju so nekatera monopolna komunalna podjetja podražila ogrevanje tudi za polovico. Ob takšnih skokih cen tisti z najnižjo pokojnino ne zmorejo več pokriti vseh stroškov. Zaradi visoke inflacije se je realno znižala tudi povprečna plača. Ta je bila novembra ob visoki inflaciji realno nižja za 2,1 odstotka.

Po raziskavi Urada za makroekonomske analize potrošniki ocenjujejo, da se jim zaradi visokih cen zmanjšuje kupna moč. Zelo pesimistični so tudi glede večjih nakupov in gospodarskih razmer v državi. Potem ko se je novembra in decembra lani gospodarska klima nekoliko izboljšala, se je januarja ponovno poslabšala. Letošnji proračunski primanjkljaj je med najvišjimi v EU, državna poraba pa se bo povečala skoraj za petino. Zato je seveda razumljivo, da se marsikdo vpraša, kako je mogo-

če, da nam ob tako visoki državni porabi življenjski standard upada. Področji zdravstva in sociale kljub načrtovani rekordni državni porabi nista v vse boljšem, ampak kvečjemu v vse slabšem stanju. Očitno bo treba bolj natančno pogledati, za kaj vse država porablja denar.

Novinar in urednik Peter Jančič na Spletnem časopisu o opoziciji

Med zanimivosti interpretacije rezultatov v Delu je, da tam ocenjujejo, da ti njihovi rezultati kažejo, da se je NSi splačalo, da so Gibanju Svobode Roberta Goloba, SD in Levici po volitvah omogočili goljufijo, da so se znebili nadzora SDS tako, da so mimo rezultatov volitev NSi dodelili vodenje komisije za nadzor javnih financ in komisije za nadzor obveščevalnih služb. Za nagrado je, tako se zdi, ob položajih, ki prinašajo dodatke k plačam, NSi zadržala del svojih kadrov na vrhu državnih podjetij. Za svoje ravnanje so v NSi okrivili SDS, češ da premalo prepuščajo manjši opozicijski strani in da se ni pripravljena dogovarjati. Vladne stranke zdaj, ko jim je uspel manever »deli in vladaj«, uživajo v preprih, ki jih je to sprožilo med SDS in NSi in v tem, da ni dejanskega nadzora opozicije, ki bi lahko odkril nepravilnosti.

Novinar in politični komentator Miran Videtič na radiu Ognjišče o Svetlani Makarovič in njenem vdoru na državno proslavo

Svetlana Makarovič je bila in je v delih za otroke moj idol. Ampak samo tam. V vlogi primitivke je pokazala še neko drugo svojo plat. In tudi zgodbe, kjer na povsem neprimeren način beremo izjave, da se bo priplazila in slekla, so vse prej kot tisto, kar bi si človek želel slišati ali videti od nekoga, ki ga imaš v spominu, da ti je napisal lepo pesmico v otroštvu ali več njih. Škoda je, da gre tako poceni zapravljati

svoj ugled, ki ga je pridobila, sploh za neke ozke politične interese.

Lahko vam povem, da se ji tudi politika, ki ji sicer javno ploska, izza vogla smeji. Nerodno je, da se enostavno morajo ukvarjati s takim primitivizmom, kot ga ta moment Svetlana Makarovič kaže, predvsem, če tukaj omenim njeno izredno primitivno in brutalno vojno proti vernikom in političnim nasprotnikom. Mislim, da je ta zgodba povsem nepotrebna. Verjamem, da se morajo mediji prodajati in da je za njih Svetlana Makarovič kot primitivna zanimiva, ampak bi apeliral medijem, da jo umaknejo s prvih strani in novic. To ne sodi v normalno družbo.

Mladi zdravniki v pismu slovenskim državljanom

Drage Slovenke in Slovenci, sodržavljanji, moji ljudje, moja domovina!

Ne pustite se zavajati v tej politični in medijski vojni proti zdravnikom, ki traja že leta. Velika večina nas zdravnikov vam želi maksimalno pomagati. Šli smo študirat enega najbolj napornih študijev, zato da vam lahko strokovno in kakovostno pomagamo, kolikor je v naši moči. Dajemo vse od sebe, ker je taka naša narava, takega te naredi težak obraževalni proces in poklic, zgled starejših, ki se predaja.

Ne želimo si oditi v tujino, radi imamo domovino, svoje ljudi želimo zdraviti. Glede plač ne pravimo, da nam gre slabo, opozarjamo pa na problem. Težko je gledati npr. kirurga, mladega specialista, ki šiva aorto ali sprošča hrbtenjačni kanal, en napačen gib in bolnik umre, in ta kirurg zasluži manj od medicinske sestre instrumentarke, sicer vsekakor potrebne in spoštovanja vredne, ki mu z mize podaja orodje v roke. /.../

Tu smo za vas, želimo vam pomagati, radi vam pomagamo. Zmeraj želimo narediti, kar se da najbolje. Smo pa tudi ljudje, ki lahko naredimo napake, to morate razumeti, zmeraj se bodo dogajale. Zlasti v nedelujočem sistemu, kjer je bolnikov preveč, kjer so naši delavniki predolgi. Kar vas prosimo od srca, bodite do nas spoštljivi, kljub vsem izjavam politikov in prispevkom v medijih. Hvaležnost bolnika je zdravniku najlepše plačilo.

NOVICE

PODRAŽITVE. Zaradi višjih stroškov dela, materiala, storitev in živil je dražje položnice za vrtce napovedala večina slovenskih občin. Največji skok bo v občini Lenart, kjer se je zgodil dvig za kar 38 odstotkov.

Odbor DZ za izobraževanje je tako na zahtevo opozicijske NSi na nujni seji razpravljal o povišanju cen programov vrtcev zaradi dviga stroškov dela. NA seji

Vir: Splet

je bil potrjen predlog NSi, s katerim vladi predlaga pripravo celovitega paketa ukrepov pomoči občinam, zasebnim vrtcem s koncesijo in z javno veljavnim programom, s katerim bi pokrili dvig stroškov dela po 1. januarju. Sklep je bil sprejet,

saj sta zanj (pomotoma) glasovala dva poslanca vladajoče stranke Gibanje Svoboda.

KRIZA V ZDRAVSTVU. Glede na pereče dogajanje v zdravstvu odgovorni že pripravljajo zdravstveno reformo. Čeprav je najprej za napade na ZZS poskrbel kar minister sam, se bodo, kot kaže sedaj zdravstvena kopja spet lomila na koncesionarjih. Najprej je nanje pokazal levi aktivist Jaša Jenull, češ da so največji del zdravstvenega problema, na kar se je kritično odzvalo združenje zasebnih zdravnikov ter medlo tudi ministrstvo za zdravje, češ da brez koncesionarjev slovensko zdravstvo trenutno ne more zdržati.

NOV MINISTER ZA NOTRANJE ZADEVE. Državni zbor je z 9 glasovi za in 6 proti potrdil Boštjana Poklukarja za novega notranjega ministra. Na tem položaju bo nasledil Tatjano Bobnar, ki je s funkcije odstopila decembra lani. Poklukarjeva kandidatura za ministrsko mesto pa je kljub potrditvi požela precej nasprotovanja z različnih

strani. Na eni strani mu nasprotuje opozicija, saj gre za človeka iz kroga državnega sekretarja na MORS-u, Damirja Črnčeca. Širjenje njegovega vpliva pa moti tudi številne nevladnike in celo novinarje levih medijev.

KULTURNI PRAZNIK. Na slovenski kulturni praznik, Prešernov dan, so po državi potekale številne prireditve. Kulturne ustanove so za obiskovalce brezplačno odprle svoja vrata. Na predvečer praznika pa je v ljubljanskem Cankarjevem domu potekala osrednja državna proslava. Na njej so se zbrali prejemniki najvišjih državnih priznanj za umetnost: Prešernova nagajenca, multidisciplinarna umetnica Ema Kugler in akademski slikar Herman Gvardjančič, ter šest nagrajencev Prešernovega sklada - skupaj z visokimi predstavniki političnega, kulturnega in družbenega življenja.

NEZADOVOLJNI GASILCI. Poklicni gasilci so na protestnem shodu v Ljubljani z dimom in

Slovenija v samoironiji

Stane GRANDA

Vlada dr. Roberta Goloba z izjemno parlamentarno večino, s koalicijo komunistov in skrajne levice so blizu ustavni večini, spravlja Slovence čedalje bolj v ironijo. Ne toliko do nje kot do sebe. Naslednja stopnja bo samopomilovanje, kar pa je za prihodnost nevarno, saj kaže na obup.

Gibanje Svoboda je zmagalo zaradi antijanšizma oziroma protikoronskih ukrepov prejšnje vlade in napovedanega ministra za zdravstvo. Slednji še vedno uživa največ podpore. Vse ostalo je gnojišče nesposobnežev in sramote. Levica, ki je napovedovala čudeže zlasti na področju gradnje najemniških stanovanj, odkrito priznava, da s tem ne bo nič oziroma kvečjemu potem, ko bo potekel mandat sedanje vlade. Njen predsednik, ki se je razglašal za energetskega strokovnjaka na evropski ravni, demantira sam sebe. Slovenci glede na slovenske plače plačujemo najdražjo energijo v Evropi. Temu se vse bolj pridružuje še prehrabna kriza. Glavni krivec za njo je trgovina, ki ima previsoke marže. Ni nobena skrivnost, da uživamo v glavnem zahodnoevropsko svinjino. Tudi tretjerazredno govedino, saj boljše izvozimo predvsem v Italijo. Ni redko videti italijanske kamione na dvoriščih naših govedorejcev. Vlada oziroma njen predsednik, ki ima do mesa neke zadržke,

obljublja celo državne brezmesne dneve. Eni mu nasedajo in se razburjajo, večina se mu smeje. Poleg takih slaboumnosti ljudi vse bolj razburja, da vlada samo obljublja, kaj bo naredila, predvidene ukrepe pa odlaša v prihodnost, v čas, ko ne bo več pri krmilu. Če ta ne bi imela na svoji strani osrednjih časopisov in če bi bila opozicija bolj dorasla razmeram, bi se položaj vlade zelo majal. Ker so sedaj v Sloveniji ženske najbolj pri besedi, se vladna večina na čelu s predsednikoma vlade in države razglašata za feministično, zato je veliko pomembnejše državno vprašanje dolžina krila predsednice parlamenta ali barva njenih čevljev, kot pa dejstvo, da dama ni na ravni funkcije, ki jo opravlja, tretjerazredno vprašanje. V gostilni bi za to trditev uporabili drugačno izrazoslovje. Vsekakor ni nobenega dvoma, da sodi dr. Golob v klico nesrečnih prvih ministrov, kot so bili Bratuškova, Cerar in Marjan Šarec.

Ker se o predsednici države ne sme grdo govoriti, zaradi ljubezni do domovine, ne zaradi nje, lahko zapišemo, da je tudi ona feministka, pa tudi sicer »gliha vkup štrih«. Ni slučaj, da jo je Golobova koalicija potem, ko je propadla na predsedniških volitvah komunistom, ki zagovarja povojne poboje in kaže simpatije za Putina, tako srčno podprla.

Eno osrednjih slovenskih eksistenčnih vprašanj je zdravstvo. Minister se trudi na vse kriplje, da bi ga rešil, na operacije sklepov, prostate in podobno čakamo leta, a dlje od napovedi rešitve ne pride. Največja ovira je vladna levica, ki noče slišati o zasebnih zdravnikih, ki seveda obstajajo in želijo biti del javnega zdravstva. Dodaten problem je tudi v tem, da se iz sredstev, ki so namenjena za zdravstvo, oplajajo komunisti, katerih pripadniki in simpatizerji masno služijo z oskrbo bolnišnic na vseh nivojih. Dokaz tega je nedavni državni pogreb Janeza Zemljariča, poklicnega policista, nekdanjega šefa UDB-e, ki mu je bilo zdravstvo eden glavnih virov bogastva. Njegov primer je najbolj zgovoren za opozorilo, kdo ima največ profita od slovenske osamosvojitve.

Posebno vprašanje je odnos vladne in partijske politike do osamosvojitve. V vladni kabinet je dr. Golob vključil doktorico zgodovine, ki je prepričana, da je slovenska osamosvojitve največja sramota slovenske zgodovine. Njena naloga je preganjati vse, kar spominja nanjo. Zato ukinjajo komaj ustanovljen Muzej slovenske osamosvojitve. Ljudje so razburjeni, vendar ne vsi. Zlasti so proti muzeju komunisti in pristaši levice, ki pripisujejo zasluge za največji dosežek Slovencev v zgodovini komunistom oziroma Kučanu kot enemu svojih zadnjih voditeljev. Ne izbirajo sredstev in metod. Izničujejo Pučnika. Zadnje dni so v feminističnih krogih začeli razširjati celo govornice, kako grob in nasilen je bil do svojih žena. Ob tragiki tega dejstva pa je zanimiva posledica, da danes nihče več ne govori o partizanstvu, ampak da je v ospredju političnih preprirov slovenska osamosvojitve. Slej ko prej bodo Kučan in njegovi spoznali, da so se ustrelili v koleno.

»ognjem« opozarjali na slabe razmere v svojem poklicu in zahtevali odpravo krivičnih plačnih nesorazmerij in pošteno vrednotenje svojega dela.

UKINITEV MUZEJA SLOVENSKE OSAMOSVOJITVE. Vladna ukinitve Muzeja novejšje zgodovine in Muzeja slovenske osamosvojitve ter vzpostavitev novega, skupnega Muzeja novejšje in sodobne zgodovine Slovenije sredi januarja, še vedno buri duhove. V okviru Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve se je oglašil zamolčan del stroke ter zaposlenih v ukinjenem Muzeju novejšje zgodovine in napovedal ustanovitev javnega zavoda Muzej slovenske osamosvojitve, čeprav je, kot je dejal predsednik osamosvojitvene vlade Lojze Peterle, postavitve muzejev nacionalnega pomena povsod po svetu naloga vlade oz. države, ne pa društev in državljanov.

Vir: Splet

GOSPODARSKA RAST. Evropska banka za obnovo in razvoj Sloveniji za leto napoveduje enoodstotno gospodarsko rast, kar je 0,8 odstotne točke manj od septembrske napovedi. Stanje naj bi se izboljšalo v naslednjem letu, ko naj bi se BDP v Sloveniji okreplil na 2,3 odstotka.

SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA. Za generalno tajnico SŠK je bila imenovana sestra Mojca Šimenc, ki bo 17. aprila nasledila p. Tadeja Strehovca. Prvič se bo zgodilo, da tajnik SŠK ne bo duhovnik.

ŠPORT

BIATLON. Polona Klemenčič je na svetovnem prvenstvu v biatlonu v Oberhofu odlično opravila sprintersko preizkušnjo. Zadelala je vseh 10 strelcev in osvojila osmo mesto. To je njen največji uspeh v karieri.

SMUČARSKI SKOKI. Na tekmi skakalk v Hinzenbachu sta bili kar dve Slovenki na zmagovalnem odru: Ema Klinec je bila druga, mladinka Nika Prevc pa ob največjem uspehu v karieri tretja.

Na mladinskem svetovnem prvenstvu v Whistlerju (Kanada) pa so slovenski skakalci Ajda Košnjek, Nika Prevc, Rok Masle in Maksim Bartolj osvojili zlato medaljo na mešani ekipni tekmi. Premagali so Japonce in Nemce.

KOLESARSTVO. Tadej Pogačar je po zmagi na enodnevni dirki v Jaenu nadaljeval v šampionskem slogu. Sredi zadnjega klanca uvodne etape 69. dirke po Andaluziji je pospešil in osvojil zmago.

ATLETIKA. Slovenska rekorderka v teku na 1500 metrov Maruša Mišmaš Zrimšek je na atletskem mitingu v Dortmundu v Nemčiji zasedla šesto mesto in s časom 4:12,07 za dobre tri sekunde zaostala za normo za evropsko dvoransko prvenstvo (4:09,00) marca v Carigradu.

Maruša Mišmaš Zrimšek, foto: splet

PLANICA 2023. V Ljubljani so predstavili zasedbo 33 športnikov, ki bo na svetovnem prvenstvu v nordijskih disciplinah, ki se bo med 21. februarjem in 5. marcem odvijalo v Planici, zastopala slovenske barve. Glavni del bremena bo na ramenih skakalne ekipe, ki je to sezono osvojila že 22 medalj.

Proslava ob 70-letnici škofa dr. Gregorija Rožmana

Svojega begunskega škofa dr. Gregorija Rožmana so slovenski povojni begunci v Argentini imeli zelo radi. Vsak njegov obisk je bila priložnost, da so mu izkazovali ljubezen, čast in predanost. Trikrat (1949, 1952, 1956) je prišel iz ZDA k njim na obisk; četrtega obiska mu bolezen ni dovolila.

Škofa ob njegovi 70-letnici ni bilo v Argentini. Obletnico je proslavljal med rojaki v ZDA, a so se ga tudi v Argentini spomnili in priredili 8. marca 1952 v dvorani kolegija La Salle v Buenos Airesu proslavo z razvejanim programom. Kaj jim je škof pomenil, ponazarja poročevalec v tedniku Svobodna Slovenija, ko je zapisal, da je bilo v dvorani precej nad tisoč ljudi.

Oder je krasila škofova slika, delo slikarja Marjana Koritnika, ob njem pa sta bili slovenska in argentinska zastava. Zamisel za odrski prikaz in celoten spored je bil v rokah režiserja Marjana Willenparta.

Z izbranimi besedami so se ga spomnili in mu čestitali za jubilej inž. Albin Mozetič, predsednik

Društva Slovencev (zdaj Zedinjena Slovenija) dr. Franc Gnidovec, rektor slovenskega semenišča v Adroguéju in Marijan Marolt, umetnostni zgodovinar.

Več pesmi sta ubrano zapela – posamezno in skupno – Slovenski pevski zbor Gallus in Cerkevni zbor iz Ramos Mejije pod vodstvom Gallusovega dirigenta dr. Julija Savellija. Točke sta prispevala pri klavirju prof. Ančica Kralj in prof. Jože Osana, na violino pa je igral Alojzij Šonc.

Odrske prizore so pripravili otroci iz Slovenske vasi v Lanúsu in gledališčniki iz skupine GONG: Izidor Kastrevc je recitiral Ivana Preglja pesnitev za škofovo posvetitev, Marijan Willenpart spev Jeremije Kalina (dr. Tine Debeljak) ob prvem škofovem obisku v Argentini, Tine Kovačič pa Igorjev (Adolf Škerjanec) spev škofu za 70-letnico.

Škofu dr. Gregoriju Rožmanu je bila ob priliki 70-letnice poslana tudi naslednja spomenica: »Bogu hvaležni, da imamo v tej dobi Vas za škofa, učenika in vodnika, Vam ob Vaši 70-letnici čestitamo in prosimo Vsemogočnega, naj Vas

ohrani Cerkvi in slovenskemu narodu še mnogo let.

Slovenska društva in organizacije v Argentini svojemu dragemu nadpastirju, prevzvišenemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu ob 70-letnici.«

Dvořakovo »Sonatino« in Z. Fibichov »Poem« sta zaigrala na violino Alojzij Šonc, na klavir pa prof. Jože Osana.

Rahmaninov Polichinelle v izvedbi prof. Ančice Kralj

Marijan Marolt je med drugim naglašal, da v nečem škof Rožman izstopa med predniki: »Škof Rožman je begunec. Nobeden od ljubljanskih in slovenskih škofov še ni bil begunec. Vzornikov za svoje begunsko trpljenje si mora iskati med papeži sv. Gregoriju VII. ali pri Piju IX.«

Dr. Franc Gnidovec je omenjal, da je bogoslovje v Adroguéju škofova največja ljubezen in da nosi tudi glavno breme njegovega vzdrževanja.

Cerkveni zbor iz Ramos Mejije s pevovodjem Gabrielom Čamernikom je zapel za to priložnost napisano Čamernikovo kompozicijo »Škofu za sedemdesetletnico«.

Otroci iz Slovenske vasi v Lanúsu so sodelovali s točko, med katero so se pogovarjali o škofovem življenju in delu.

Slovenski pevski zbor Gallus z dirigentom dr. Julijem Savellijem

Med podpisovanjem spomenice, poslana škofu dr. Gregoriju Rožmanu ob priliki jubileja

Podoba sv. Jakoba v svetu umetnosti

Še vedno smo na začetku letošnjega leta in vsak izmed nas na svoj način razmišlja in išče, kako po pravi poti naprej. Ohromljeni od množične komunikacije lahko samo opazujemo nezaslišano krutost brez vsakršnega čustvenega odziva. Množica podob, ki čedalje bolj preplavlja čute in čustva, topi in duši domišljijo, sposobnost vživljanja in sočutje. Prav v teh nemirnih epizodah vsakdana je še kako blagodejno, če nam nekdo stoji ob strani ter nam na tiho šepeta na uho, kako in kam po nadaljnji poti. Je morda eden izmed njih tudi sv. Jakob? Če je on, je dobro, da se najprej okvirno seznanimo z njegovim življenjem. S tem bomo lažje razumeli, zakaj je ta svetnik tako čislán med umetniki in verniki.

Življenje sv. Jakoba s pridevkom Starejši (imel je namreč še mlajšega bratranca Jakoba) se je začelo, kot navajajo viri v 1. stoletju, ob Genezareškem jezeru. Bil je sin premožnega ribiča Zebedeja in Marije Salome, apostol in evangelist Janez pa je bil Jakobov brat. Tako kot apostola Peter in Janez je bil tudi Jakob poseben Jezusov zaupnik, saj spada med tiste, ki so bili priča usodnim dogodkom v Jezusovem življenju. Po njegovem vnebohodu je Jakob Starejši nadaljeval z oznanjevanjem evangelija. Leta 44 ga je kralj Herod Agripa I. dal z mečem usmrtiti (Apd 12,2) in s tem je postal tudi prvi apostol, ki je umrl mučeniške smrti. Ko so Arabci v 7. stoletju osvojili Jeruzalem, so njegove kosti prenesli v špansko mesto Santiago de Compostela (Santiago – Sveti Jakob).

Kako pa v umetniških upodobitvah prepoznamo sv. Jakoba? V preteklosti so tako v slikarskih kot kiparskih umetniških delih sv. Jakoba upodabljali kot apostola s knjigo, pozneje pa kot romarja s tipičnimi romarskimi atributi: sprehajalno palico, torbo, čutaro, klobukom in romarskim plaščem. Najbolj prepoznavni **atribut sv. Jakoba** pa je tipična školjka pokrovača. Vendar če ob tem kdo pomisli, da ima tokrat pokrovača kakršnokoli zvezo z morjem, se zelo moti. V tem primeru namreč gre za znamenje, ki romarje vodi proti nekemu zelenemu, končnemu cilju, pogosto pa jo nosijo verniki, ki se odločijo za zahtevno pot, ki jo poznamo kot znamenito romarsko pot do *Santiaga de Compostela*, t. i. *camino*. Romanje v Compostelo je bilo v srednjem veku celo bolj razširjeno kot romanje v Rim ali Jeruzalem. Tja so romali dolga stoletja tudi

Cerkev sv. Jakoba v Composteli

naši predniki. Oznake poti s simbolom školjke pa lahko najdemo na vseh poteh, ki vodijo do njegove cerkve v Compostelo.

Sicer pa je lik sv. Jakoba mogoče zaslediti tako v profanih kot sakralnih prostorih. V umetnosti so že omenjeni **znaki oziroma atributi**, tudi v primeru sv. Jakoba, predmeti v najširšem pomenu besede, ki služijo kot uveljavljena razpoznavna znamenja za identifikacijo upodobljenih oseb ali likov. Njihova primarna vloga je razčlenjevalna, lahko pa zaznamuje tudi značaj, status ali dejavnost osebe. Pokrovačo lahko vidimo skoraj na vseh srednjeveških upodobitvah sv. Jakoba in tedanjih romarjev, in je postala že starodavni simbol. Simbolno dojetje pa je tudi ena najpomembnejših značilnosti človeka.

Pojavi, ki nas obdajajo, so več kot zgolj dogajanja, so znamenja, saj označujejo, pomenijo, simbolizirajo in razkrivajo nekaj globljega.

Sv. Jakob, vitraj v Slovenskih goricah

Umetniška dela, ki prikazujejo lik sv. Jakoba, so pri nas in v tujih deželah zelo čislana. To potrjuje že dejstvo, da imamo v Sloveniji kar 67 cerkva, posvečenih sv. Jakobu Starejšemu. Njegova podoba lahko nastopa kot samostojna ali pa je vključena v določeno skupino akterjev. Najznamenitejše cerkve sv. Jakoba v naši deželi se nahajajo v Ljubljani, Škofji Loki in Kostanjevici. Nekaj časa je bil sv. Jakob tudi zavetnik Ljublja-

ne. Tudi v Trstu se nahaja njemu posvečena veličastna župnijska cerkev. Največ umetniških del s podobo sv. Jakoba je nastalo v obdobju romanike, gotike in baroka in v vsakem od teh obdobjev je protagonist ustvarjen v slogu sočasnega sloga.

Oznaka za Jakobovo pot

Sv. Jakob sicer ni odet v nobeno zanj simbolično barvo, ki bi ga izpostavljala, zato ga umetniki interpretirajo po svojem izbranem koloritu. Njegove dimenzije prav tako niso definirane. Pri vsakem umetniškem delu pa je še vedno prej ali slej zaželen simbolika lepote, čeprav tega v sodobni družbi skorajda ni več. Žal hipnotični tok podob, ki jih ustvarja današnja industrija zavesti, loči podobe od njihovega historičnega, kulturnega in človeškega konteksta. Ob tem moramo na kratko reči, da ne le zunanja, ampak tudi notranja pot, od gore spremenitve do gore smrtne boja, simbolizira celotno romarstvo življenja, romarstva med preganjanji sveta in tolažbami sv. Jakoba.

In ob koncu splošne predstavitve lika sv. Jakoba se lahko ponovno vprašamo, kako izbrati svojo pravo pot vnaprej. Ob tem se spomnim na stavek pisateljice Brine Svit, ki je v enem izmed svojih literarnih del zapisala: »*Ne želi si lahke poti, želi si lahkega koraka.*« In ena izmed mogočih poti je lahko tudi tista, ki vodi naravnost do sv. Jakoba, do njegovega svetišča v Composteli. Le nekaj telesne vzdržljivosti in poguma je potrebna, pa se morda kdaj srečamo tudi tam ...

Od zvezd do štorcljinega gnezda

Ob zaključku fotografskega natečaja Moj košček Slovenije 2022

Ker smo leta 2020, ko smo prvič razpisali fotografski natečaj, naleteli na lep odziv, smo se odločili, da ga v letu 2022 ponovimo. Tako smo vas na začetku lanskega poletja zopet povabili, da z nami delite svoj pogled na Slovenijo, slovenske korenine, slovenstvo. Tokrat smo naslovu »Moj košček Slovenije« dodali tudi

podnaslov »doma ali na tujem« in vas tako spomnili, da se ozrete okoli sebe in poiščete Slovenijo v svoji okolici, v svojem vsakdanu, pa naj si bo na tej ali oni strani meje. Ker je včasih svoj košček Slovenije težko predstaviti kot utrinek, le z eno fotografijo, smo vam letos kot novost ponudili možnost, da nam svojo zgodbo poveste s fotografsko serijo, ki jo sestavlja 4 do 6 fotografij.

Tudi tokrat je bil odziv dober. Na naš spletni naslov smo prejeli 76 posameznih fotografij in 13 serij, sodelovali pa ste fotografi iz vseh treh Slovenij. Prejeli smo koščke Slovenije od blizu in daleč; iz Slovenije pa tudi iz ZDA, Avstralije, Argentine, Rusije. Niso pa nas navdušile le fotografije, ampak tudi slikoviti opisi, ki ste jih zapisali ob fotografijah in ki dajo motivom še dodatno dimenzijo.

Iz prispelih fotografij se da razbrati, da Slovence doma ali na tujem najbolj navdihuje narava. Tudi letos so prevladovali motivi gora, travnikov, gozdov, letnih časov, pa tudi nostalgичnih utrinkov izginulega kmečkega življenja. Z vami

smo pogledali v zvezdno nočno nebo, videli posebne velikonočne butarice z bugenvilijo, plesali v snegu, v gorah gledali sončne vzhode in zahode, se spominjali počitnic v Bohinjskem kotu, pukali v štorcljino gnezdo, obiskali Štanjel in Olimlje, se zazrli v preteklost ... Res ste nas popeljali na zanimivo popotovanje. Hvala.

Fotografije in serije je ocenila tričlanska žirija, in sicer Tamino Petelinšek (Slovenija), Vincenc Gotthardt (Avstrija) in Marko Vombergar (Argentina) ter izbrala deset nagrajencev – 6 avtorjev posamičnih fotografij in 4 avtorje serij. V tej številki vam predstavljamo najboljšo posamično fotografijo (na naslovnici) in eno fotografijo iz najbolj ocenjene serije (na dnu strani). Ostale fotografije si lahko ogledate na naši spletni strani (www.rafaelova-druzba.si), zagotovo pa jih boste imeli priložnost videti tudi v Naši luči v prihodnjih številkah.

Naj zaključimo z besedami Polone Avanzo, fotografkinje, ki je vodila natečaj. »Kot že velikokrat, se je zopet izkazalo, da smo Slovenci veliki ljubitelji narave in tradicije. Zdi se, da se s tem tudi najbolj identificiramo. Tako je na natečaj prispelo tudi največ takšnih fotografij. Posledično imamo med zmagovalnimi fotografijami naslove Klekjarica, Zimski večer, Vrata. Tudi pri serijah nas poveže občudovanje narave in okolice, v kateri živimo ali smo v njej odraščali. Kakorkoli nas hiter tempo življenja vsakodnevno poganja, očitno nismo izgubili stika z naravo in hrepenenja po njej. V serijah so se tudi dotaknili zgodovine, čeprav v manjši meri. Morda jo je toliko težje izraziti ali pa smo jo navajeni potisniti v ozadje in ji ne pripisovati večje vloge, čeprav je zgodovina naša učiteljica oz. bi morala biti.«

Vrata

Gospa si je prinesla drva, da ji bo tekom dneva toplo. Njena hiška je bila že stara, okna dotrajana, zato je bila skrb za toplo ognjišče njeno vsakodnevno delo. Če je opazila prišleka, se je vedno rada zapletla v pogovor. Vzela si je čas, povedala kakšno modrost, nato pa odhitela naprej na delo.

Aleksander Čufar

Moj začetek

Slikanje nočnih pokrajin je moj začetek in rojstni kraj moje fotografije. Vse se je začelo, ko me je prijatelj fotograf prosil, če bi ga kdaj peljal v bolj resne hribe, tako da bi on potem lahko celo noč fotografiral. Prvič sva se odpravila na Mojstrovko. Od nekod sem v uporabo dobil majhen kompakten fotoaparater in ga vzel s seboj. V hribih me je nočna narava močno prevzela in prijateljeve slike tiste noči so se mi zdele zelo lepe. Tako sem se tudi sam začel igrati s tistim fotoaparatom. Nekaj slik je bilo solidnih in zgodba se je začela.

Samo Kham

NAGRAJENCI:

Aleksander Čufar, Jernej Rodič,
Carolina Elvira Casquil, Aleš Čerin,
Matija Verdnik, Tatjana Splichal,
Samo Kham, Petra Nastran,
Evelina Sušnik, Iva Krapež.

Čestitamo!

BRUSELJ

Praznovanje slovenskega dneva kulture v naših skupnostih

Šele pred kratkim sem zasledil novo slovensko besedo: prešernovanje. Gre za obhajanje praznika slovenske kulture, ki je po naših slovenskih skupnostih doma in širom po svetu postal tradicionalen. Še posebej občuten pa je med Slovenci v zamejstvu in po svetu.

V soboto, 4. februarja, smo imeli slovensko mašo v Haagu, po maši smo si izmenjali koristne informacije in se v kratkem pogovoru dotaknili slovenskega kulturnega dne. Svete maše in prešernovanja se je udeležil tudi slovenski veleposlanik na Nizozemskem, gospod Jožef Drofenik s sopogo.

V nedeljo, 5. februarja, je bila ob 10. uri nedeljska maša v Slovenskem pastoralnem centru v Bruslju. Po maši je sledila prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika. Ko smo odpeli slovensko himno, ki sta jo na električne orgle in flavto zaigrala birmanca

Kristjan in Ana Marija Kukovec, so otroci recitali nekaj Prešernovih pesmi, tudi Gregorčiča smo lahko slišali. Po nastopu otrok je številne navzoče pozdravila nova slovenska veleposlanica v Belgiji, gospa Barbara Sušnik, ki je bila prvič v naši skupnosti. Po prireditvi smo imeli družabnost, kjer smo se posladkali s potico in drugimi slovenskimi dobrotami.

V nedeljo, 12. februarja, je bila slovenska maša v cerkvi sv. Jakoba in Filipa v Chatillonu, v Parizu, kjer se mesečno dobivamo s slovenskimi verniki iz Pariza in okolice. Pri maši je pel novi slovenski pevski zbor iz Pariza pod vodstvom Lilijane Novak. Po maši je sledil kulturni program in družabnost v župnijski dvorani.

Od Haaga, Pariza, Luksemburga, belgijskega in nizozemskega Limburga in Bruslja ob slovenskem kulturnem prazniku radi in z veseljem »prešernujemo«, spominjamo se pomena slovenske besede in kulture v rasti naše narodne samozavesti.

Poročilo je pripravil župnik, dr. Zvone Štrubelj

Pri nedeljski maši v hišni kapeli SPC

Kristjan in Ana Marija igrata slovensko himno.

Neža recitira Prešernovo pesem.

»Vi ste sol zemlje, vi ste luč sveta« – med pridigo pri nedeljski maši v Bruslju

Dane recitira Gregočiča.

Veleposlanica Barbara Sušnik ob prazniku slovenske kulture v SPC

Nastopajoči ob prazniku slovenske kulture v SPC v Bruslju

Oltarno občestvo pri januarski maši v Luksemburgu

EISDEN

Zelo lepo polnočnico smo praznovali v Genku na sve-ti večer, zbor Slomšek z dirigentom in zborovodjem Karlom Cverletom je dodal piko na i doživetemu božičnemu vzdušju in ubranemu petju. Božične pesmi veljajo za najlepše in sežejo globoko v srce. Duhovnik Gregor Šemrl je ob nagovoru spomnil na pomen božiča, da je to praznik miru za ves svet oz. bi naj bil. Žal pa ni tako za vse, nekateri, ta srečni, ga bodo praznovali za toplo pečjo, v družbi najdražjih, žal drugi v strelskih jarkih in mrazu vojnih nesreč. Leto 2023, v katero vstopamo, naj nas spomni, da je toliko let, odkar je bil rojen naš Odrešenik Jezus Kristus.

V petek, 6. januarja, na praznik sv. treh kraljev oz. Gospodovega razglašanja, sem obiskal v Stolbergu v Nemčiji Ruperta in Teresijo (Resko) Kolleritsch in si pogledal njune zelo lepe jaslice in druge božične okraske, ki jih imata v hiši, na oknih in zunaj na vrtu. Rupert in Reska tudi pridno obdelujeta misijske gorice (trto) v Eisdnu in pridelujeta domače vino. Po odlični večerji je Reska za sladico spekla zelo okusno potico.

V soboto, 14. januarja, smo imeli s pevskim zborom Slomšek tradicionalni novoletni sprejem. Po pev-

skih vajah, ki so bile tudi priprava na Prešernov dan s kulturnim programom in koncertom, ki bo 19. februarja v cerkvi sv. Barbare, smo imeli tradicionalno pogostitev; zbor praznuje novo leto skupaj ta dan oz. novoletni sprejem. Odličen bograč je pripravil Stani Revinšek po receptu, ki ga je prejel v Sloveniji v Murski Soboti od gostilne Rajh.

Avtor slik in besedila:
Gregor Šemrl

Zbor Slomšek pri polnočnici v Genku

Gregor Šemrl na večerji in ogledu jaslic v Stolbergu pri Rupertu in Reski

Novoletno nazdravljanje s penino novemu letu 2023

Zborovodja Karli Cverle s pevci

Novoletni sprejem zbora Slomšek v Eisdnu

Velike jaslice z dodanimi sv. tremi kralji

FRANCIJA

FREYMING-MERLEBACH

Advent je mesec, ki nas vodi k skrivnosti rojstva Odrešenika sveta. Vsako nedeljo je močnejša svetloba, ki osvetljuje svet in tudi čas, da pomislimo na osamljene ljudi, katerim dnevi potekajo v tišini zapuščenosti, toda v globini srca sledijo pripravam k bližnjemu praznovanju, saj gori luč v srcu vsakega kristjana zaradi radosti božične skrivnosti, ki je stakovana z

molitvijo in dobrimi deli v velikem pričakovanju.

V začetku adventnih dni, 2. decembra, sva z župnikom Jožetom Kaminom obiskala članici društva in veliki dobrotnici slovenske katoliške misije gospe Minka Mauc in Ivanko Colija. To pot tudi z namenom, ker sta obe omenjeni praznovali v jesenskem času »jubilejni praznik, 90. rojstni dan«.

Z obiskom sva začela v Habstrdicku pri **Mariji Mauc**, Minki, kakor

jo kličemo v prijateljskem pogovoru. Moram priznati, da se je obiska resnično razveselila. Zdravje ji ne dovoli več sproščenega gibanja. Minka je vdova že 12 let. Njen mož Jean Mauc je bil član društva in celo 10 let njegov predsednik. Otroci, trije sinovi in hčerka Madeliene, živijo vsi v bližini, kar je za mamo Minko izrednega pomena. Nudijo ji vsakodnevno potrebno pomoč in nego. Posebno hčerka Madeliene je pravi angel, ki jo neguje z izredno

Gospa Minka Mauc ob 90. rojstnem dnevu

hčerinsko ljubeznijo. Gospa Minka je obiskov izredno vesela. Veselje ji napravi vse, kar ji krajša dolgi čas. Z radostnim obrazom je omenjala prejete telefonske klice ob njenem jubileju, ki ga je praznovala 22. novembra 2022.

Takoj ob našem prihodu je vzela iz predala posebne ovojnice, pisma iz Slovenije z glasbeno vsebino. Ena se je glasila »Jaz pa grem na zeleno travco«. Veselje je izžarevalo iz srca in pričalo, kako globoko spoštovanje hrani v srcu do slovenske besede. Glasbena pisma so odsevala tudi pozornost za njen rojstni dan. Rojena je bila v Sloveniji in še kot otrok, stara 5 let, je prišla s starši v Francijo, kjer so v glavnem v domačem pogovoru govorili le nemško.

Razvnela se je v pogovor in pripovedovala o uspehih svojih vnukinj. Resnično je lahko s ponosom imenovala poklice: dve sta zdravnici in tretja vnukinja je raziskovalka v laboratoriju. To so uspehi, ki vlivajo ponos družini. Oče je zdravnik in hčerki sta posnemali očetov poklic. Povedala je tudi, kako lepo so praznovali njen rojstni dan. Družinsko nepozabno doživetje. Minki je vse dragocenost in ponos, kar jo veže na družino. Družinski albumi s slikami so ji živ studenec sreče, ki vlivajo moč in veselje v vsakdanu. Saj se odpirajo in zapirajo v vsakem trenutku dneva. Čas je zelo hitro potekel in že smo se morali posloviti. Tik pred slovesom je župnik Kamin izročil najpomembnejše. Prinesel ji je Božji kruh, ki ga je s pobožnostjo zaužila ob skupni molitvi prisotnih.

Nato smo se poslovili in nadaljevali pot do gospe Ivanke Colija v Metzing.

Pri **Ivanki Colija** se moram vrniti nazaj v mesec oktober, in to 12. oktober 2022, ko je praznovala jubilej, 90. rojstni dan.

Gospa Ivanka Colija obhaja svoj 90. rojstni dan

Ko smo vstopili v njeno toplo in že božično urejeno domovanje, te je objel navdih pričakovanja božičnih praznikov. Božične zvezde so krasile njeno stanovanje in nudile toploto domu. Starosti človek ne more prikriti, ko zdravje ne odgovarja več osebnim potrebam. Toda Ivanka nas je sprejela s prisrčnim nasmehom in moram priznati, da je v pogovoru še vedno prijetna in polna veselja do življenja. Sproščen izraz, njen vesel nasmeh in korajža pričajo, da stično spremlja svoja visoka leta. Duševno je še vedno polna življenjskih spominov, ki so hrana duši, posebno ko je človek velikokrat osamljen. Njena dva sinova, Franci in Milan z družinama, živita zelo oddaljeno od Metzinga. Dokler ji je uspelo voziti še avto, je samoto nadomestila z obiski prijateljev. Tudi to ji je danes odvzeto in seveda je velikokrat osamljena. Vdova je že šest let. Res je, življenje ne teče vedno, kot bi ga človek želel. In vendar, treba se je sprijazniti in sprejeti telesne težave, ki so velikokrat gospodar telesa in te priklenejo v domače okolje. Z Ivanko smo se v pogovoru razvneli in zajeli temo življenja in obstoja slovenske katoliške misije v Merlebachu. Moram priznati, da je njen spomin pravi zapisnik življenja misije. Zelo zanimiva je pri pogovoru. Res je tudi, da sta pri obnovi današnje stavbe slovenske katoliške misije izredno veliko prisostvovala oba z možem s pridnimi rokami in gospod Ljubo je bil tudi tri leta predsednik novega društva Prijateljev slovenske katoliške misije. Letos bo že 40 let, kar se je misija preselila v nove prostore na ulici 5. decembra, Freyming-Merlebach. Ivanka je bila vsa leta članica pevskega zbora Slomšek, celo oba z možem Ljubom sta z izredno lepimi glasovi slavila Boga s petjem, dokler je bil pevovodja zbor Emile Šinkovec. Kar 50 let je vodil zbor Slomšek. Po petdesetih letih je odstopil od odgovornosti in njegovo mesto je sprejel današnji organist Jacqui Zapp. Klepet pri gospe Ivanki je bil izredno zanimiv, saj smo s pogovorom odkrivali marsikaj že pozabljenega v preživetih 40 letih.

Zadržali smo se resnično v pozen večer. Predno smo se poslovili, je tudi njej župnik Jože Kamin podelil kruh življenja, v molitvi smo izročili njeno življenje v Božje varstvo, zaželeli blagoslovljene božične praznike in predvsem zdravja v letu, ki je prihajalo. Poslovala sva se vesela, saj sva čutila zadovoljstvo obeh obiskanih gospa, Minke in Ivanke.

In že smo stopili v dobo, ko staro leto ponuja roko novemu. To so trenutki izmenjave dobrih in iskrenih

Župnikova kuhinjska ekipa na nedeljo treh kraljev

Hrana mora biti okusna in prijetna za oko.

Marylène streže na celodnevem srečanju z belimi rokavicami.

želja s prazničnim navdihom preživetja najlepših skrivnosti praznikov leta, ki se poslavlja s prijetnimi spomini, pa tudi družinskega veselja ob jaslicah. S prazniki, s katerimi prestopamo v novo leto.

*Kolo leta se je zavrtelo in že smo se v nedeljo, 8. januarja, srečali pri skupnem celodnevem srečanju. Privabil nas je praznik sv. treh kraljev, tretji praznik božične dobe. **Gospod župnik Jože Kamin** nam je bil za kralja kuhinje za začetek novega leta. Ponovno je po kraljevsko s specialnimi vrstami jedi stregel kosilo in osvojil vse navzoče goste z odlično postrežbo.*

Med nami je bila tudi tretja 90-letnica, slavljena **Štefka Torkar**. Kar tri jubilejke smo imeli v krogu društvenih članov ob koncu leta. Gospa Štefka je svoj jubilej praznovala 18. decembra 2022. V nedeljo, 8. januarja, se je pri sv. maši zahvalila Bogu za to izredno Božjo milost. Lahko rečemo, da smo

v krogu društva veseli in ponosni naših jubilejantk. 90 let, to je že lepa doba in po vsej verjetnosti bi nastale zanimive življenjske zgodbe iz njih preživetega življenja. Štefka je pesniško zelo nadarjena, vedno je našla iz par besed pesniški stil, ki se je zlival v verze, katere je vlagala v

Gospe Štefki Torkar za 90. rojstni dan

svoyo pot življenja. Zelo je korajžna, zdravje ji je lepo naklonjeno. Vsako nedeljo jo dobri ljudje pripeljejo k sv. maši, da se naužije Božje hrane. Zelo vedra in prijetna je za vsak pogovor. Zelo rada poje. Redno se ob celodnevni srečanjih oglasi z lepim petjem. V nedeljo, 8. decembra, smo ji pa vsi navzoči zapeli pesem »Vse najlepše želje«. Njeno veliko veselje in materinsko srečo izpopolnjujejo in podpirajo njeni otroci: sinova Alfonz in Albert in hči Liljane z družinami. Mama Štefka z

veseljem pove, da jo hčerka Liljane pokliče vsako jutro po telefonu in to ji pomeni vir vsakodnevne sreče in veselja. Živi sama v svoji hiši v Stiring Wendelnu, toda z ljubeznijo obkrožena od svojih otrok.

Med nami je v nedeljo, 8. januarja, bil pri skupni mizi navzoč tudi **gospod Jacqui Keller**. Že 2. oktobra 2022 je praznoval jubilejni 80. rojstni dan. Po kratkem premoru odsotnosti smo se ga vsi zelo razveselili, izkoristili priložnost in mu

v imenu celotnega društva čestitali ter mu zaželeli vse dobro, zadovoljstvo v družinskem objemu, še veliko srečnih in zdravih let življenja v krogu svojih najdražjih.

Za konec dneva sv. treh kraljev smo med gosti pričakovali, da se nam javi kralj ali kraljica, ki bi sprejel kraljevsko krono za leto 2023. Ker se ni nihče javil, bomo brez kralja v novem letu 2023 skupno vladali v slogi in zadovoljstvu.

Jožica Curk

Jacky Keller ob 80. rojstnem dnevu

HRVAŠKA

PULJ

Slovenci v Pulju – december 2022 – januar 2023

Leto 2022 se je poslovilo in z njim prelep adventni čas, čas sprave, čas pričakovanja, ko kljub različnosti gledamo z drugimi v isto smer. Kot vsak mesec je bil Bilten društva za veseli december še posebej pester. Prva adventna nedelja ob Glasbenem vencu 27. novembra je opisana v januarski Naši luči. Prepeval je mešani pevski zbor Encijan, drugo adventno nedeljo, 4. decembra, pa instrumentalisti našega zbora – Srečko Savretič na violini in korepetitorka Martina Kurelič. Pomen druge adventne nedelje je lepo orisal predsednik zbora Branko Velimirovič ter ob aplavzu številnih poslušalcev prižgal drugo svečo z dr. Ivono Močinič, podžupanjo mesta Pulj. Želja SKD Istra Pulj je, da bi obeležje adventa bilo povezovanje pevskih zborov drugih narodnosti katoliške veroizpovedi. Verjamemo, da nam je to že šesto leto uspelo. Tretjo nedeljo je prepeval zbor Matko Brajša Rašan in četrto nedeljo zbor italijanske skupnosti Lino Mariani. Smo v časih, ko je potrebno razumevanje

drug drugega, namesto besed je včasih dovolj pesem, da lažje razumemo dogajanja okrog nas.

Kot vsako leto je tudi letos sveti Miklavž obiskal malčke v naši Galeriji, se z njimi pogovarjal, nekateri so deklamirali, molili Angelček moj ..., a žal je bila zaradi bolezni prisotna le polovica. Po prejemu daril so z veseljem obljubili sv. Miklavžu, da se v letu 2023 zopet srečamo.

Mešani pevski zbor Encijan je že nekaj časa načrtoval obisk pri Slovenski skupnosti Tuzla in Ženskem pevskem zboru Slovenčice. Bile so v Pulju in kljub pandemiji izvedle samostojni koncert leta 2021. Slovensko društvo je dobilo vabilo za koncert 10. decembra z naslovom »V pričakovanju božiča«. Seveda so potekale vaje Encijana tudi večkrat tedensko. Vabilu smo se odzvali in bili s potekom dogajanja od 9. do 11. decembra zelo zadovoljni, celo presenečeni nad vsem, kar so nam nudili. Po desetih urah vožnje Pulj-Tuzla se je prilegla večerja in nastanitev v prijetnem hotelu SALIS, kjer sta nas pričakali učiteljica Slavica Pavlovič s sestro Natašo Ibrahimagič. Ob prijetnem kramljanju z našo predsednico društva Dani

Sv. Miklavž v Galeriji društva

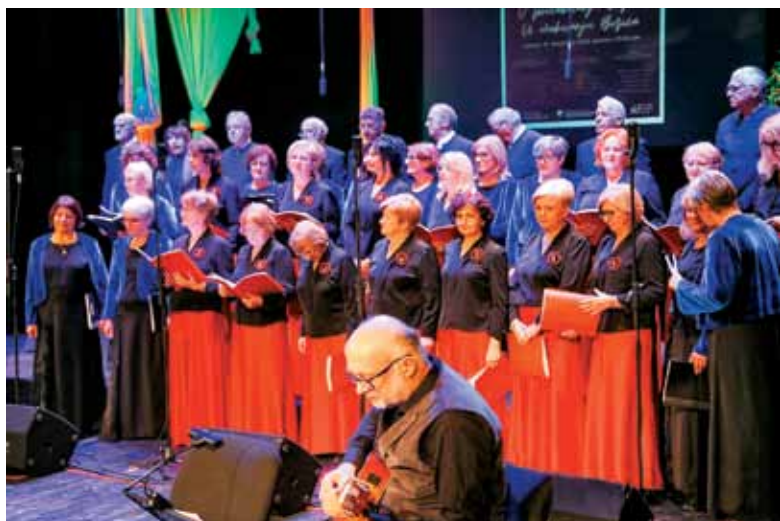
Ogled džamije in pogovor z imamom

Potepanje Puljčanov po Tuzli s simpatično vodičko Merimo Hasič

Encijančani pred vhodom v edina slana jezera v Evropi

Skupni nastop Slovenčic in Encijana

Udeleženci male šole slovenščine pri SKD Istra

co Avbelj smo izvedeli, da Slavica pri Slovenski skupnosti Tuzla zelo uspešno poučuje slovenski jezik že 26 let – iskrene čestitke. V soboto nam je naš prijazen šofer, rojen v Tuzli, sicer že 30 let zaposlen v Pulju, pričaral to mesto ob vožnji iz avtobusa. Tuzla je eno največjih mest v Bosni in Hercegovini, znano po naravnih bogastvih – rudnikih soli, po kateri je tudi mesto dobilo ime. V centru mesta sta se nam pridružili dve simpatični vodički iz slovenske skupnosti Sanela in Merima. Premalo je bilo časa za ogled vsega, kar so nam pripravili. Tuzla se zaradi močne eksplantacije soli pogreza. Ogledali smo si umetna jezera, ki so sedaj izsušena, a jih v poletnem času napolnijo s termalno slano vodo, dnevno se zbere tudi do 13.000 kopalcev. Lesene kolibe s slamnato streho ponazarjajo življenje v preteklosti. Ogledali smo si tudi Turalinegovo džamijo, imenovano tudi Poljsko, saj je bila narejena zunaj mesta v polju, a sedaj je v centru mesta. Bilo je prijetno stopiti vanjo bos, a s talnim gretjem. Prijazno nas je sprejel imam Hafiz Merim Džulović

in odgovarjal na vprašanja. Cilj vsakega, ki obiskuje džamijo, je molitev, delati dobro, pošteno zase in za druge. Merima Hasić je dejala, da je Tuzla bogata z mešanimi zakoni, kjer so prisotne vse tri vere, katoliška, pravoslavna in muslimanska, a skladno živijo, spoštujejo svoje in druge in skupaj praznujejo vse verske praznike. Vračali smo se proti hotelu, kjer smo v starem mestnem jedru z minuto molka in žalostjo v srcu počastili spomin na enaindesetdeset mladih življenj, ki jih je 25. maja 1995 okrutno pokončal agresor. Naše potepanje po Tuzli se je moralo končati, da se pripravimo na božični koncert v Bosanskem kulturnem centru z naslovom »V pričakovanju božiča«. Sodelovali so MPZ Encijan z dirigentko Lauro Marin, Instrumentalni ansambel Encijan – Srečko Savretič na violini in Tomo Divić na kitari, Šola glasbe Maestro, ŽPZ Slovenčice z dirigentko Samro Ibrahimović. Na koncu smo izvajali zbor Encijan in Slovenčice skupaj z dirigentko Lauro Marin Sveto noč, Božič pomeni ti vse in Noč božična je. Koncert se je pričel

z MPZ Encijan in z mogočno Glorijo, sledili so pozdravni govori predsednice Slovenske skupnosti Tuzla, predsednice SKD Istra Pulj Danice Avbelj, predsednika zbora Encijan Branka Velimiroviča. Zbor Encijan je nadaljeval s pesmimi Notte di luce, Ave Maria, O pastiri čudo novo, Poletna noč, Beli božič, Feliz Navidad. Nagrajeni smo bili kakor vsi nastopajoči z dolgim aplavzom številnih poslušalcev. Namestnik veleposlanika iz Slovenije dr. Zvone Žigon je pohvalil celotno dogajanje, ki nam je pričaralo ta lepi veliki praznik, naša srca so se ponovno napolnila z radostjo in povezala v skupni ljubezni in pričakovanju. Vsem je zaželel lepe praznike ter zdravje, uspeh in medsebojno povezovanje skozi vse leto 2023. Zadovoljni smo se zbrali pri pogostitvi in prepevali pozno v noč. Tretjo adventno nedeljo, 11. decembra, smo se vračali v Pulj in v Gorskem kotarju doživeli pravi snežni metež. Naša predsednica nam je v avtobusu postregla z enkratno slovensko orehovo potico, ki jo je spekla in prinesla ob odhodu k avtobusu učiteljica slovenščine v Tuzli

Slavica Pavlovič – hvala, res nam je teknila.

Tudi letos je potekal že 7. Otroški festival multikulturalnosti, ki je ideja in realizacija SKD Istra Pulj. Cilj festivala je spoznavanje drugih narodnosti, ki živijo na področju Pulja ter predstavljanje in ohranjanje lastne manjšine. Nastopali so učenci makedonskega jezika, Slovenci iz Lokev, perojski Črnogorci, Bošnjaki ter udeleženci male šole slovenščine pri SKD Istra, ki so igrali na različne instrumente. Voditelj in povezovalc tega lepega dogodka je tudi letos bil Šandor Fatki. Staro leto smo zaključili s skupščino društva, pregledom starega finančnega načrta in potrditvijo novega za leto 2023. Vse to in božičevanje MPZ Encijan je potekalo v lepo okrašeni Galeriji, ki je delo naših kreativk. Božično drevo je bilo okrašeno z domiselnimi obeski – slikami članov društva. Ko boste prebirali te vrstice, bomo že vsi globoko v novem letu, naj bo zdravo, srečno in prosimo za Božje varstvo, kjerkoli že smo.

Za SKD Istra Pulj, I. Koletnik

Skupščina SKD-a Istra Pulj v okrašeni Galeriji

Predsednica društva Danica Avbelj, Nataša, učiteljica slovenščine Slavica Pavlovič in Ivanka (iz desne proti levi)

 NEMČIJA

AUGSBURG

**Praznik Jezusovega rojstva
v Ravensburgu, Ulmu in
Augsburgu**

V knjigi Kruh besede, kjer so zbrana evangeljska razmišljanja za nedelje in praznike, je Lojze Bratina zapisal: »Skrivnostni čar božiča nas vsako leto znova prebudi v globinah duše. Dotakne se celo src tistih ljudi, ki so že pozabili na svoj krst, na vero svojih staršev in se za Kristusa niso nikdar prav odločili. Glas z betlehemskih poljan kot da prebudi v njih neke zdavnaj pozabljene sanje, morda celo domotožje po lepih idealih, ki so jim jih uničili viharji življenja.«

Avtor omenjene knjige se v nadaljevanju razmišljanja o božiču ozre daleč nazaj v zgodovino. S par kratkimi stavki skuša pojasniti nastanek tega čudovitega praznika: »Krščansko slavlje božiča se je uveljavilo v Cerkvi že v 4. stoletju. Takrat se je poleglo preganjanje kristjanov znotraj rimskega cesarstva. Na isti dan, 25. decembra, ko so pogani slavili vzpon 'nepremagljivega sonca', so kristjani uvedli slavlje v čast rojstva Jezusa Kristusa, ki so ga poimenovali 'Sonce pravičnosti'. Prav v oznanjevanju Jezusovega rojstva na betlehemski poljani je odmevalo sporočilo evangelija: V tisti 'od dneva svetlejši noči' je pastirjem ob njih čredah nebeški znanilec oznanil veselo novico: 'Ne bojte se, glejte, oznanjam vam veliko veselje, veselje za vse ljudstvo: rodil se vam je danes v Davidovem mestu Zveličar, ki je Kristus Gospod' (Lk 2,10–11).«

Letošnje praznovanje božičnega praznika je potekalo v precej bolj sproščenem vzdušju kot zadnji dve leti, ko nam je virus covid grenil življenje. Brez zaščitnih mask na obrazih so božične pesmi zvenele bolj ubrano in veselo. Podobno kot pastirjem je bilo tudi nam po Božji besedi sporočeno, naj se ne bojimo prihodnosti, ampak naj z vedrino in zavestjo, da nas spremlja Novorojeni, gremo naprej, novim izzivom naproti. Jezusov rojstni dan smo obeležili na sveti večer s polnočnicama v Ravensburgu ob 20.30 in Ulmu ob 23.30. V Augsburgu je bila slovesna maša na sam božični dan, ob 17. uri. Če je bilo po eni strani opaziti razveseljivo dejstvo, da je nevarni virus kolikor toliko premagan, pa je po drugi strani zaskrbljujoče, kar se dogaja v Ukrajini. Ne mine dan, da

Polnočnica 2022 v Ravensburgu

mediji ne bi poročali o grozotah vojnega nasilja. Ko s tega zornega kota gledamo na življenje in dogajanje v svetu, je vsem, ki v srcu dobro mislimo, zelo jasno, da še kako potrebujemo nekoga od zgo-

raj, ki z vso avtoriteto govori o sebi, da je on prava Pot, Resnica in Življenje. On je Luč, ki prihaja k nam, da bi ne hodili v temi in smrtni senci. Iz labirinta hudobi- je, sovrašstva in zlaganega sveta

nam hoče biti kašipot k soncu sreče, miru in pravičnosti. Učlovečeni Božji Sin je Odrešenik vseh ljudi in vsega stvarstva.

R. K.*Na koncu polnočnega slavlja 2022 v Ulmu**Božič 2022 v Augsburgu*

MÜNCHEN

Praznik slovenske kulture – Prešernov dan

Naznanilo, da bo prireditev za slovenski kulturni praznik potekala spet v živo in na način, ki ga poznamo iz časov pred omejitvami zaradi korone, je očitno pritegnilo precejšen del naše skupnosti. V času priprav je visel nad sodelavci slovenske župnije damoklejev meč negotovosti. Napor med dvomi in upanjem, ali bo pogum faranov presegel strahove pred nevarnostjo, smo vzeli v zakup na seji župnijskega sveta. Potrebno je nekaj poguma. Koliko ljudi pride, ne moremo predvideti, ker je vsak sam zase najprej odgovoren za svoje zdravje, kar je prvenstvena in svobodna odločitev vsakega človeka. Naše zaupanje v razumnost faranov je rodilo dober sad.

V soboto, 11. februarja, je bilo oznanjeno praznovanje Prešernovega dne. In ljudje so prišli. Začeli smo z mašo za domovino v kapeli župnijskega doma. Kristjani čutimo dolžnost, da vprašanja in probleme narodne skupnosti, posebej na kulturnem področju, postavimo v molitvah pred Boga in ga prosimo za vso pomoč, ki jo potrebujemo vsi, posebej pa najbolj odgovorni na raznih odločilnih mestih za ves narod in državo. V nagovoru je župnik poudaril, naj ne prosimo za majhne, ampak velike reči, za pomembne teme našega naroda in vse Evrope. Pri temah sožitja med narodi se danes ne smemo omejiti le na naša narodna vprašanja, ampak tudi na dobro vseh narodov Evrope. Trenutna situacija nudi vsakemu dovolj možnosti, da spozna, kako razdiralni so družbeni sistemi, ki v ospredje postavljajo svoja egocentrična politična načela. Vojna je, družbeno gledano, največja nesreča, ki jo (ne)razumni človek izbere. Trenutno ta opcija obvladuje rusko politiko. Ta pot vodi v izgubo vseh civilizacijskih vrednot, naravnost v propad.

Praznovanje dneva slovenske kulture

Predstavitve knjige o kulturnem delu Ilca in Kozine v Bruslju

Po maši je bila v dvorani prireditev, ki je sledila navdihu praznovanja slovenske kulture. Med nami je bil oktet Alikvot iz Postojne. Za uvod so zapeli slovensko himno, pri kateri smo sodelovali po svojih močeh. Župnik je pozdravil člane okteta in prosil, naj kratko predstavijo nastanek skupine in svoje delovanje. Sledil je nagovor, kjer je bila nekoliko bolj določno izražena naloga kristjana v odnosu do družbe. Kjer se veren

Kapela je pripravljena in vabi k molitvi za domovino.

Začetek proslave slovenska himna - pesem domovini

človek ne počuti dobro sprejet in razumljen v javnosti, tam je treba nastopiti z jasnimi stališči v zagovor krščanskih vrednot. Tega kristjani nikomur ne vsiljujemo, pač pa povemo, kaj so vrednote, ki jih zagovarjamo, in upravičeno pričakujemo in zahtevamo respekt drugače mislečih. Smo enakovredni državljani med vsemi drugimi. V tem delu prireditve smo se ozrli na trenutno razburkano stanje v slovenski politiki.

Sledil je prvi del koncerta skupine Alikvot. Obsegal je slovenske narodne in ponarodele pesmi, ki jih vedno radi slišimo in nas dvignejo s svojim melosom in sporočili v narodnozavedno veselje in ponos.

Sledila je predstavitve knjige, ki prinaša v slovenski prostor sporočilo o ljudeh, ki so nam vsem v narodni ponos. Veliko Slovencev, ki so doprinesli v zakladnico slovenske duhovne

Gospo so pogrnile mize in moške so jih prinesli v dvorano.

Ob dobri hrani in pijači steče tudi pomenek, uživali smo z veseljem.

kulture, niti ne poznamo. Ta del programa je bil napovedan z besedami znanega šlagerja: Slovenija, od kod lepote tvoje? Lepote Slovenije na področju duha in kulturnega dviga so ljudje, ki so spoznali in opravili v svojem življenju veliko dobrega za druge. Mnoge, ki so delovali na tujem, v Sloveniji sploh ne poznamo. Med njimi sta dva slovenska duhovnika, Anton Ilc in Karel Kozina, ki sta v Bruslju po drugi svetovni vojni opravila izjemno delo za kristjane v Sovjetski zvezi. Že med vojno in takoj po njej

sta se odločila oditi na pastoralno delo med kristjane v Rusiji. Ker je bil ta načrt onemogočen zaradi 'železne zavese', sta se posvetila delu zanje na drugačen način. Če ne moreta osebno tja, naj ju nadomesti knjiga. Kongregacija za vzhodne Cerkve je ustanovila v Zahodni Evropi več centrov za pomoč kristjanom na Vzhodu. Bruseljsko ustanovo je zaupala tema dvema slovenskima duhovnikoma. Prikaz njenega dela prinaša med nas knjiga, ki je izšla letos v samozaložbi Rafaelove družbe in Slovenskih iz-

seljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v EU. Kulturna lepota Slovenije sije iz del teh ljudi. Treba jih je le odkriti, spoznati in sprejeti v krog pričevalcev slovenskih duhovnih lepot. Udeležencem proslave praznika slovenske kulture v Münchnu je bila knjiga ponujena v dar.

Drugi del koncerta je sledil. Slišali smo vrsto novih, sodobnih skladb, ki so nas navdušile. Za zaključek pa seveda še pesem iz narodne zakladni-

ce, ki je navzočim dvignila narodno-zavedni ponos.

Hvala oktetu Alikvot, ki nam je podaril lep kulturni večer, in vsem sodelavcem, ki so prispevali svoj delež za prijetno druženje in postrežbo na mizah, polnih dobrot iz domače kulinarčne zakladnice. Uživali smo v darovih, ki so jih prinesle gospodinje in žene, in jih postavile na skupno mizo za vse. Prijetno je bilo užiti darove prijateljske medsebojnosti. Hvala!

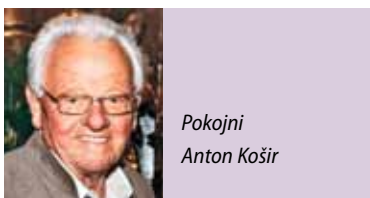
jap

STUTTGART

Pastoralni utrip župnije

Dragi bralci Naše luči, pozdravljeni. Za nami je adventno-božični čas, v katerem smo imeli lepa župnijska praznovanja in srečanja. Tako v Stuttgartu kakor po podružnicah počasi obnavljamo župnijske dogodke. Eden takih je bil občni zbor članov in članic društva Slovenija-Stuttgart, kjer smo potrdili vodstvo, ki je že do sedaj zelo dobro vodilo društvo. Predsednica je Karolina Štuhec Meglič, blagajničarka Danijela Matijević in podpredsednik Robert Kolar. Dogovorili smo se za dogodke, ki jih bomo letos organizirali v okviru društva in župnije. Dragi člani in članice društva, gremo pogumno naprej. Z mladimi smo se v tem času tudi srečevali in smo imeli

sprejemanja, miru in misijonarskega apostolata. Če ste del takšne župnije, se Bogu zahvaljujte za prejeti blagoslov! Žal je več možnosti, da ni tako. Mnogi mladi katoličani danes doslej še niso izkusili, kaj pomeni biti del cvetoče župnije, kar je dejstvo, ki je tako znamenje kot tudi vzrok trenutne krize, v kateri katoličani množično zapuščajo Cerkev. Za boljše razumevanje zgodovine te krize sem v roke vzel nedavno objavljeno knjigo z naslovom *The Prodigal Church* (Izgubljena Cerkev, op. prev.) avtorja Brandona McGinleyja, ki ponuja pregledno in priročno »karto za prenavo« današnje Cerkve. Ne preseneča, da se avtor v velikem delu knjige osredotoča na življenje župnije. Eno najbolj nepozabnih poglavij govori o tem, kaj lahko vernik pričakuje od resnično uspešne, živahne župnije. Knjiga ponuja resnično veliko idej in podatkov! Če vas zanima: Takšno je župnijsko občestvo, ki je združeno v poslanstvu služenja Kristusu. Evharistija je »izvir in višek« krščanskega življenja in posledično vsake katoliške župnije. Župnija torej lahko najbolje izpolnjuje svoje nadnaravno poslanstvo, če vernikom ponuja čim več priložnosti, da se združijo z Gospodom. Pogost in preprost dostop do zakramentov je temeljnega pomena, pa ne le do

Pokojni
Anton Košir

lepe svete maše in srečanja. Iz naše skupnosti pa se je poslovil gospod Anton Košir.

Že stara misel pravi, da je uspešna župnija pravi izvir milosti, kraj

Občni zbor kulturnega društva Slovenija-Stuttgart

Zvesti člani kulturnega društva Slovenija-Stuttgart

Blagoslov mladih družin

Družina Tomec pred selitvijo v Tokyo

svete maše, temveč tudi do krsta, spovedi in celo bolniškega maziljenja. Župnija je izvir zakramentalne milosti: velikodušno podeljevanje zakramentov je vsekakor prva in najpomembnejša naloga njenega poslanstva. Nič ne bi smelo biti pomembnejše. McGinley takole piše: »Župnijska cerkev ne sme dajati občutka poslovne pisarne ali urada z omejenim delovnim časom: domača cerkev je izvir milosti za vernike in širše občestvo in kot takšno jo moramo tudi predstavljati svetu.« Druga pot do srečevanja z Jezusom je, da ritem župnijskih dogodkov uskladimo z bogoslužnim letom Cerkve. Če bogoslužni koledar vključimo v življenje župnije, recimo z načrtovanjem posebnih dogodkov, kot so skupne molitve ali izpostavitve Najsvetejšega ob cerkvenih praznikih, ali pa zbiranje sredstev za skupno obhajanje pomembnejših dogodkov, to celotnemu župnijskemu občestvu pomaga, da skupaj živi bogoslužno leto. Župnija, ki gori za Kristusa, je resnično svetišče: kraj, kjer se vsakdo čuti zares sprejetega in ki v svet izžareva Kristusovo ljubezen. »Vsaka župnija je lahko ne le dom za Jezusa, temveč žarek njegove luči, ljubezni in miru.« Povezovanje ljudi v Kristusu je del nadnaravnega poslanstva župnije. McGinley piše: »Vsaka župnija bi morala biti pripravljena, da sprejme vsako osebo, ki potrka na njena vrata, četudi le z nasmehom in nasvetom, na katero človekoljubno organizacijo naj se obrne po pomoč. Če je le mogoče, naj ta dobrodošlica vsebuje še več: ljudsko kuhinjo za brezdomce, kavarno, kjer vsakdo plača po svojih možnostih, ali nekaj čistih postelj z možnostjo uporabe kopalnice; kraj, kjer se ljudje lahko zadržujejo brez strahu pred obsojanjem in očitki. Takšna župnija predstavlja otok do-

stojanstva sredi izkoriščajočega sveta, otok počitka v svetu brezglave naglice, otok varnosti v negotovem svetu. Takšna župnija je svetišče ne le za Jezusa v Najsvetejšem zakramentu, temveč tudi za Jezusa ubogih.« »Ne glede na velikost ali pričakovan upad (ali porast) vernikov je [župnija] lahko kraj družbene in duhovne varnosti, kjer si lahko odpočijemo,« še piše McGinley. »Ta počitek pa se začne z Jezusom.« Spet se vse začne v trdni in popolni ukoreninjenosti v Kristusu. Kristusova mir in ljubezen žal nista vedno v ospredju vsake župnije. McGinley: »Podobno kot svet akademikov in občinske politike tudi katoliške župnije slovijo po tem, da se za zaprtimi vrati dogajajo najrazličnejše drame.« Toda sleherni tovrstni notranji spopadi, zahrbtno ravnanje ali neusmiljeno povzpenjanje po družbeni lestvici, oznanja »duha propada in ne duha preнове.« »Župnija trdi, da je dom Jezusa Kristusa, zato naj ravna temu primerno.« Kako se izogniti tem vse prepogostim napakam? Še enkrat: le s prizadevanji po čim tesnejšem združevanju z Bogom. »Župnija ne bo kraj miru, dokler ne bo kraj milosti. Brez milosti ni trajnega načela edinosti, ki bi lahko preseгло naše razprtije,« piše McGinley. »Brez milosti ne more biti sprave s sočlovekom, ker ne more biti sprave s Kristusom.« Odločilno vlogo pri tem igra župnik. Njegov življenjski zgled, spraven in očetovski lik, vpliva na odnose v vsej župniji. Župnik je tisti, ki »svojo čredo usmerja proti končnemu cilju«. Najlepše je, če je župnija osrednji prostor dogajanja v življenju vseh domačih vernikov in se ljudje želijo družiti med seboj tudi zunaj tedenskih bogoslužnih obveznosti. Župljani dejavno sodelujejo pri različnih dogodkih in v različnih

Pri sveti maši v Pfullingenu

organizacijah. V župniji bi se morali počutiti kot doma: »Župnija bi morala biti drugi dom, pa ne le v smislu svetišča, prostora molitve, temveč kraj, kjer človek preživlja čas, kjer preprosto je, brez kakršnihkoli pričakovanih ali občutkov tesnobe.« To občutenje seveda izhaja iz krščanske dobrodošlice in miru, ki bi morala biti na prvem mestu. Na ta način je župnija lahko »kraj, kjer se izkazuje preobrazbena moč milosti, kjer se skrajnost krščanskega sporočila in krščanskega življenja zdita verjetna in čudovita«. Ko dušo preoblikuje Kristus, si ta želi njegovo ljubezen deliti z zunanjim svetom. Na enak način župnijsko občestvo, ki je živo v Kristusu, samo po sebi ponuja svojo ljubezen in usmiljenje tudi zunanjemu svetu. »Ena izmed dolžnosti župnije je, da svojo zakramentalno milost razliva na okoliško skupnost,« piše McGinley. To z drugimi besedami pomeni: »Z dušo in telesom moramo kakor sol zemlje in luč sveta služiti svetu, kot mu je služil Kristus.« To služenje se lahko udejanja prek različnih del usmi-

ljenja, ljubezni in pravičnosti. »Župnija je navsezadnje naravni prostor, kjer udejanjamo telesna dela usmiljenja. Župnija ima polnejše razumevanje občestvenih potreb in večje zmožnosti, da usklajuje odzive nanje, bolje kot to lahko stori posameznik ali družina ... Župnija bi morala biti kraj, kamor se lahko potisnjeni na rob – ubogi, migranti, duševno bolni – vedno zatečejo, z zagotovilom, da bodo tam sprejeti spoštljivo in z dostojanstvom.« Najlepše je, če »ljudje vedo, da je katoliška župnija njihovo zatočišče, pa naj gre za rastoče predmestje ali malce zakrnelo mestno sovesko, kraj, kjer običajna pravila strahu in negotovosti ne veljajo, kraj, kjer se stvarnost Kristusove navzočnosti v evharistiji udejanja v drznem služenju in nesebični ljubezni«. Na koncu se znova vrnemo k izhodišču: uspešna župnija je kraj, kjer so njeni župljani neomajno usmerjeni proti Kristusu. »Vse dokler življenje v župniji ljudi nenehno usmerja h Kristusu, župnija ne more propasti.«

Poročilo pripravil: Aleš Kalamar

Prekmurci na srečanju

Zakonca Fabčič in gospa Cilka

Njegova suknja – Osemnajsto poglavje

»Zvedel sem zgodbo od moža, ki ga je sam videl; mož je zdrave pameti in nikoli ne laže.« Demetrij je prenehal, čeprav je bilo očitno, da bi bil še rad govoril.

»No dobro; le naprej!« je velel legat.

»Nič posebno začuden nisem ob tej zgodbi,« je nadaljeval Demetrij. »Takega človek ni bilo nikoli prej. Gotovo, to si moral opaziti tudi ti, gospod. Imel je nekaj na sebi, česar sicer nima noben drug. Ne morem verjeti, da bi bil to navaden človek, gospod.«

»Kaj misliš s tem ‚ne navaden človek‘? Mar bi rad rekel, da misliš, da je bil nekdo, ki je več kakor človek? Mar misliš, da je bil kak bog?«

»Da, gospod,« je krepko potrdil Demetrij. »Mislilim, da je bil in da je Bog.«

»Oslarija! Mar ne veš, da zapiramo ljudi, če govore take stvari o tem mrtvem Galilejcu?«

Pavel je naglo vstal in hodil gor in dol ob dolgi mizi. »Zaradi tvojega gospoda te bom spustil; toda ...« Tu se je nenadoma ustavil in mu s prstom zagrozil: »Zginiti moraš takoj iz Galileje in nič več mi ne govori o tem Jezusu. Če pa boš komu pravil, da si mi kaj povedal o napadu na Kvinta, to bom zagotovo zvedel, te bom dal prebičati. Si razumel? Dal te bom sleči in te pretepesti z bikovko.«

»Hvala, legat. Žal mi je, da sem se ga lotil.«

»Potem pa ne zaslužiš svobode,« je zagodel Pavel. Tlesnil je v dlani, pokazal se je stražar in legat je rekel kratko: »Poskrbi za tegale Grka in pokličiči zdravnika. Potreben je poštene hrane in dobrega ležišča. Spuščen je iz ječe.«

Demetrij je pozdravil z ranjeno roko, kolikor je mogel, ter se obrnil k vratom. »Še nekaj,« je zaklical Pavel za vojščakom. »Ko boš z Grkom opravil, se vrni! Poslati moram neko sporočilo v gostilno Šalum. Hitro!«

Marcel je bil vesel, da povišanje ni nič spremenilo Pavlovega vedenja. Brez težave sta našla nehlinjen prijateljski odnos. Pavel je dal v svojih sobah pripraviti mizo s sadjem in vinom in je sprejel gosta v lepi beli togji; ob rdečem svilenem traku čez čelo je bila belina njegovih las še očitnejša, da je bil njegov obraz kar častitljiv. Počakal je gosta pri vratih in ga prisrčno objel.

»Dobrodošel v Galileji! Če si romal tod okoli, gotovo bolje poznaš deželo kot jaz!«

»Kako sem vesel, da te spet vidim, Pavel! Vso srečo in vse dobro ti želim na novem mestu! In kako lepo je, da si poslal pome.«

»Daj, sedi!« Objel je mladega prijatelja čez ramo in ga popeljal k stolu pri mizi, sam pa je sedel nasproti. Nato je napolnil čaše. »Na srečno snidenje! In zdaj mi povej, kaj te je pripeljalo v to dolgočasno Galilejo?«

»Ure bi trajalo, če bi ti hotel to razložiti,« je odvrnil Marcel, ko je odložil čašo. »In zvenelo bi kakor v sanjah. Kratko povedano: cesar me je poslal, da bi zvedel kaj več o Galilejcu, ki smo ga križali.«

»Mučna stvar zate. Še vedno si očitam, da sem te spravil v tako mučno stvar in zadrego na pojedini pri Pilatu, in če ni prepozno, ti zdaj povem, da mi je res žal. Bil sem pijan.«

»Saj smo bili vsi. Nič ti ne zamerim.«

»Toda, prijatelj, kar te je pognalo iz dvorane, ni bila pijanost! V trenutku, ko si si nataknil njegovo

suknjo, se je s teboj nekaj zgodilo. Celo jaz, kakor sem bil pijan, sem to lahko opazil. Pri bogovih! Mislil sem, da si videl kak strah! Toda čemu obujati neprijetne spomine? Slišal sem, da si bil dolgo bolan. Bilo mi je hudo. Toda zdaj si spet zdrav. Prav je tako! Pravo razkošje zdravja si. Pij, prijatelj! Saj si komaj pokusil to vino. Dobro je!«

»Domače?« je srknil Marcel.

»Moj plemeniti gospod,« je rekel Pavel z dobro igranim posmehom, »mi ga je poslal. Toda, čeprav je Herod ničvreden, njegovo vino je plemenito. Tukajšnjega še nisem pokusil. Mimogrede rečeno, tu pripovedujejo, da je naš Jezus oskrbel neko svatovščino z nekim posebnim vinom, ki ga je napravil s čarovnijo nad vrči z vodo. Nešteto podobnih zgodb kroži tod okrog. Gotovo si jih že slišal?«

»Da,« je rekel mirno Marcel, »mnogo sem jih slišal. Težko jih je razumeti.«

»Razumeti! Saj menda vendar ne misliš reči, da si jih skušal razumeti! Ali nimamo v Rimu na kupe takih zgodb, ki jih noben pameten človek niti sekundo ne verjame?«

»Gotovo, Pavel, in jaz bi bil zadnji, ki bi jih verjel; toda ...«

Nastal je odmor; gostitelj ga je izkoristil, da je znova napolnil čaši in ponudil prijatelju kolače v srebrni skledi, a jih je ta z zahvalo odklonil, nakar je Pavel z vsemi znamenji nepotrpežljivosti spet sedel.

»Upam, da ne boš končno rekel, da so te galilejske zgodbe verjetne, Marcel,« je pripomnil hladno.

»Jezus je bil nenavaden človek, Pavel.«

»Hm, ... vsakdanji gotovo ni bil. Imel je poseben pogum in nekaj vzvišenega je bilo na njem, česar ne srečaš pogosto. Toda upam, da ne verjameš, da je spremenil vodo v vino.«

»Ne vem, Pavel. Videl sem otroka, ki se je rodil s hromo nogo; zdaj je zdrava kakor kakega drugega otroka.«

»Kako pa veš, da se je rodil s hromo nogo?« je vprašal Pavel.

»Saj ve vsa vas. Tu ni vzroka, da bi si izmišljali zgodbo meni na ljubo. Bili so celo nezaupni do mene. Še moj spremljevalec, dečkov stari oče, je obžaloval, da mi je to povedal.«

»Gotovo se da stvar naravno razložiti. Ti ljudje so vraževerni kakor naši traški sužnji. Pomisli, celo to verujejo, da je vstal od mrtvih. In nekateri naj bi ga bili celo videli.«

Marcel je zamišljeno prikimal.

»Pred uro sem to prvokrat slišal, Pavel. Prečudno je.«

»Človeku gredo lasje pokonci!« Pavel je napravil velik požirek, nato pa je ogorčeno pogledal gostu v zamišljene oči. »Prav tako dobro veš kot jaz, da je bil Galilejec mrtev!« je izbruhnil. »Nihče ne bo dopovedal tebi in meni, da je spet živ!« Nato je sunil rokave tunike nazaj, odmeril z razkrcenimi prsti kos nadlahti in zavreščal: »Tako globoko sem mu porinil sulico v prsi.«

Marcel je pogledal, pritrdilno prikimal in spet povetil oči, ne da bi kaj odgovoril. Pavel se je nagnil in udaril s pestjo po mizi.

»Pri bogovih, Marcel,« je zavpil, »ti to verjameš!«

Nastopil je napet molk. Končno se je Marcel zganil, dvignil oči in rekel mirno, ne da bi se bil dal legatovemu izbruhu zbegati.

»Ne vem, kaj naj verjamem, Pavel. Seveda je bil moj prvi odgovor enak tvojemu. Toda, ljubi prijatelj, tu gre za veliko skrivnost. Ko bi bila vsa zgodba napihnjena laž, bi bili ljudje, ki jo z življenjsko nevarnostjo razširjajo, nori; in vendar ne zbuja vtisa, da bi se jim bil omračil um. Ničesar ne morejo pridobiti, lahko pa vse zgubijo, če pripovedujejo, da so ga videli.«

»Priznam! Zanesenjaki se pogosto nepremišljeno igrajo z življenjem. Toda, Marcel, mrlič ne more vstati iz groba! Človek, ki bi mogel premagati smrt, bi mogel ...«

»Natančno,« je posegel vmes Marcel, »tak bi mogel vse. Lahko bi se uprl sleherni sili na zemlji. Če bi hotel, bi lahko osvojil za svoje kraljestvo ves svet.«

Pavel je hlastno pil in razlival vino po mizi.

»Čudno govorjenje,« je mrmral nerazločno. »O tem kraljestvu se je nekaj govorilo tudi pri njegovem zaslišanju, se spomniš? Pilat ga je vprašal, če vprašaš mene, dosti neumno, če je res kralj.« Pavel se je kisko zasmel. »Rekel je, da je, kar je Pilata malo osupnilo. Za hip je res vsakdo ostrmel nad to hladno drznostjo. O tem sem govoril z Vinicijem zvečer pri pojedini in rekel mi je, da je Galilejec pojasnil, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta; toda to je brez pravega pomena. Ali pa le, kaj misliš?«

»No, prav gotovo bi bilo brez pomena, če bi to rekel jaz,« je odvrnil Marcel. »Toda če je človek, ki je bil zunaj tega življenja, imel moč, da se je vrnil ... od ondod, kjer je pač bil, tak človek bi utegnil res imeti kraljestvo nekje drugod.«

»Zmedeno govoriš, Marcel,« se je posmehoval Pavel. »Pomagal ti bom,« je pijano nadaljeval. »Moj gost si, moram biti vljuden. Če je tako, da bi se mrtev človek z nekim kraljestvom kjerkoli že, lahko povrnil iz smrti nazaj v življenje, kakor misliš ti, a sem jaz prepričan, da ni tako, ali ko bi bilo tako, potem bi že rajši videl, da bi bil ta človek Jezus, ne pa kak Kvint ali Julijan ali Pilat ali trčeni Gaj, ki ga je skotila stara Julija.« Glasno se je zasmel. »Ali pa stari Tiberij! Ko umrje ta, stavim, da ostane mrtev. Mimogrede: ali mu boš te zgodbe povedal? Verjel jih bo in se na smrt prestrašil.«

Marcel se je prizanesljivo nasmehnil in premišljal, da je legat, sicer v pijanosti, povedal prav pametno misel.

»Dobra misel, Pavel,« je pripomnil. »Če že moramo imeti kralja, ki bi preživel vse druge kralje, bi moglo biti za ves svet velikega pomena, če bi bil to človek dobrih, ne pa hudobnih dejanj.«

Legatu se je obraz streznil in Marcel je nenažno misel raztegnil, ko je opazil Pavlovo resno zanimanje.

»Premisli, Pavel, kaj se govori o Jezusu. O njem gre glas, da je slepim dal videti; ne ena zgodba ne pravi, da je koga oslepil. O njem pripovedujejo, da je spremenil vodo v vino, ne pa vina v vodo. Dal je hromemu otroku hoditi, nikoli ni koga ohromil.«

»Imenitno!« je potrdil Pavel. »Kralji so bili ubijalci in roparji. Ti so ljudi oslepili, pohabili, osiromašili. Ali bi se začudil svet, če bi prišla vlada, ki bi se zavzela za slepe, bolne in hrome! Pri bogovih! Želim, da bi bile te pripovedke o Galilejcu resnične!«

»Ali misliš pošteno ali govoriš le v šali?« je resno vprašal Marcel.

Se nadaljuje

Pomlad na Sovinki, foto arhiv Rafaelove družbe

KRIŽANKA

KRIŽANKA 2303	IGRA Z METANJEM PUŠČIC V TARČO	TRAVNATA POVRŠINA NA KONCU NJIVE	DROBNA LUKNJICA V KOŽI	ILOVICA	VEČ ČEBELJIH SATOVI	KIS	ASELJE OB KOLPI V BELI KRAJINI	ANTON JAMNIK	DOLOČANJE POLOŽAJA IN SMERI POTOVANJA	11. ČRKA ABECEDE	OČE PREROKA SAMUELA
LJUDSKO ŠTETJE											
OSAMITEV, ZAŠČITA										13. ČRKA ABECEDE MUSLIM. TEOLOG	
NARAVNO BARVILO								SVAK BREZ S REKA IN DRŽAVA V AFRIKI			
ŽIVO- BARVNA PAPIGA				MESTO V UKRAJINI ZADOŠČEVA- NJE ZA GREH							
DROBNIČ ANTON			PAVLIČ VIKTOR SLOVENSKI PRIIMEK				SKLADATELJ, GLASBENIK, DUHOVNIK FRANCE				
KISIK		VELELNİK OD GLAG. PETI PREDMET ZA PRIVEZ					ŽENSKO IME RENTGEN				
NAŠA LUČ	IGRA S KARTAMI EGIPČANSKO BOŽANSTVO							ITALIJANSKI PISATELJ UMBERTO ... VPIŠI KAI			16. ČRKA ABECEDE
ITALIJANSKO MOŠKO IME					PRVA LETA ŽIVLJENJA	DEL LETALA TONE NOSAN					
VLAGA, VLAŽNOST								JANŠA ANTON OGLJIK			BONBON OBLIT S ČOKOLADO
OVRATNI PAS										FOSFOR OSEBA, KI JE NOČEMO IMENOVATI	
ANKA BREZ GLAVE				REGENSBURG DOSEGANJE		IVAN BREZ I	20. ČRKA ABECEDE	HOKEJIST NA TRAVI JOŽE ...	ORANJE PREBIVALEC ISTRE		
	MESTO V VIPAVSKI D. HOPLA BREZ H										
KISIK		SLOVESNO OBLAČILO DOLINA NA KOROŠKEM					VAS PRI HIL- DESHEIMU ORGAN VIDA				
LEPA LASTNOST										JOD IVAN CANKAR	
MLAKA, LUŽA							ŽENSKO IME VANADIJ				
ANDREJ ŽAGAR			DOLG RAZ- TEGNJEN GOVOR						AN		

MALO ZA ŠALO

Generalni direktor napiše tehničnemu direktorju: »Jutri ob 9. uri zjutraj bo sončni mrk, česar prav gotovo ne vidimo vsak dan. Zato poskrbite, da se bodo vsi zaposleni v civilnih oblekah zbrali na tovarniškem dvorišču. Med opazovanjem tega redkega dogodka bom osebno dajal vsa potrebna pojasnila. Če pa bo deževalo, ne bomo kaj prida videli. V tem primeru gre osebje v jedilnico.«

Tehnični direktor sporoči vodji kadrovske službe: »Po nalogu direktorja bo jutri ob 9. uri zjutraj sončni mrk. Če bo deževalo, ga na dvorišču v civilnih oblekah ne bomo videli. V tem primeru bomo sončni mrk izvedli v jedilnici. Torej nekaj, česar gotovo ne vidimo vsak dan.«

Vodja kadrovske službe pove vodji proizvodnje: »Po nalogu direktorja bo jutri ob 9. uri zjutraj v civilnih oblekah izveden sončni mrk v jedilnici. Direktor bo odredil, ali naj dežuje ali ne. Torej nekaj, česar gotovo ne vidimo vsak dan.«

Vodja proizvodnje telefonira mojstru izmene: »Če bo jutri v jedilnici deževalo – torej nekaj, česar ne vidimo vsak dan – bo ob devetih naš direktor v civilni obleki mrknil.«

Mojster pove delavcem: »Jutri ob devetih naj bi naš direktor mrknil. Škoda, da česa takega ne vidimo vsak dan.«

V temni noči taksi pobere osamljenega pešca.

Med vožnjo molčita, potnik pa bi želel nekaj vprašati in narahlo potrka taksista po rami.

Ta zakriči, izgubi oblast nad vozilom, skoraj zadene v avtobus, vendar še v zadnjem hipu obrne volan, poskoči čez visok robnik na pločnik in nazadnje le uspe ustaviti avto nekaj centimetrov pred izložbenim oknom.

Trenutek tišine.

Potnik se nato prestrašeno opraviči: »Nisem si mislil, da vas bo moja kretnja tako prestrašila ...«

Ko voznik pride k sebi, odgovori: »Pravzaprav niste vi krivi ... Danes je moj prvi dan v službi taksista. Prej sem 15 let vozil mrliški avto.«

»Zelo sem nezadovoljen s svojo plačo in sploh ne vem, kaj naj storim!«

»Si poskusil s stavko?«

»Sem, cel mesec, pa ni nihče opazil!«

REŠITEV KRIŽANKE št. 2302

44-ZANKA 2302	PRAZNIK KULTURE	OSLONČITI VILINA	12. ČRKA ABECEDE	KOŽNATO	DRUGI DEL BESIDE PROFA	PREDMET PRIVABILA NA	ŽENSKO IME (MAMA)	SODELAVEC ARHITOKLA PAVLA	INAROVRE- DEN	LETONA ALOID	OSTI ZA UNIBESKED ENOTI DOPAJE
VELIKI PRISREJTE	P	O	K	R	O	V	I	T	E	L	J
BARJALOVA DRUŽBA	R	D	HOŠKOVNA KOŽE S PAKO NOČI STAJE V RINGERTI	O	P	A	R	I	N	A	GLAGOLNIK UPOŠTEVANJE
ŽENSKO IME	E	L	I	Z	A	B	E	T	A	URAN POSTAVITEV NE OGRANI	U
VELIKA NEBESKA NADLOGA	Š	I	B	A	ANTONSKA NOVA VOJVOŽE PRADO	A	N	IZOPRAVA NE RIJAL UPRANJE	K	O	P
NARAVNO VARNOSTNO	E	K	O	HOŠKOV OPROBILNO	P	A	U	NOVA GORICA STROJNA KODA	G	O	
RADI	R	A	ORODJE ZA REZANJE	S	R	P	A	OPROBIV SLUŽBNIK "KVAK" VITKIN	P	U	Š
NORVEŠKA	N	A	PALEONTOLOŠKO "VIRNOST" ZELENO	A	V	A	R	TELEVISIONSKI KANAL ZOBNEST INTERNAT	S	A	T
VNAŠANJE OZNAK	O	Z	N	A	Č	E	V	A	N	J	E
VISTA BARVNEGA SINA	V	I	T	R	A	J	I	J	E	V	
DOJUNAR KARITATI	D	M	ARABSKA DRŽAVA ARABSKA DRŽAVA	I	R	A	K	ŽENSKO IME NASTI, NIKI NA 27. ŽIVLJ.	E	V	A
NEKAMENI ZASOJA SARAJEVO GARANCIJA	A	Z	I	L	M	R	K	ANTON NADJAHN AMPER	A	N	
RIMSKO CESAR	N	E	R	O	N	K	R	GOROVNA NESTOLNICA JEREMIJ OŠVA POKAM	A	N	J
NAŠA LUČ	L	A	DVA BRATA, DVA BRATA MUNICHU OSKAR VILA	A	S	A	M	BITI O OS- LOVNI CELOTNO STEV. OŠER	J	E	
BRIGADIR KRIŠTIN	S	E	N	O	V	O	A	AMG. POZD- RAJ AMAN ANTON LEVIŠEK	A	V	E
KOVRTAK NARAVA	K	N	GORSKA RISA VANADIJ	K	O	Č	A	SEVER SLOVENSKO "STEV" (MEDNAR.)	S	U	
SOBA ZA POŠTOVANJE	G	O	V	O	R	I	L	N	I	C	A